

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. — Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI SCOVENEC

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2540

Klic iz grobov

Uredništvo »Tempus«, enega najuglednejših francoskih dnevnikov, ki je vedno v dobrih zvezah z zunanjim ministrom, je poslalo k nam svojega sodelavca Marcela Dunana z naročilom, naj prouči razmere v naši Jugoslaviji. G. Dunan se je lotil najprej zunanje politike in je priobčil v »Tempus« dva članka o odnosih naše države do njenih sosed; v drugih dveh člankih popisuje našo notranjo politiko, in sicer najprej delo sedanje vlade in narodnega predstavnštva.

Člankom se vidi, da je g. Dunan črpal informacije neposredno pri viru, saj mu je sloves njegovega lista omogočil vstop tudi v najodličnejše kroge. Zanimajo nas članki »Jugoslavija in njeni sosedi«. Marcel Dunan piše, da so se v zadnjem času odnosi Jugoslavije do Italije izboljšali in da se incidenti, ki jih prinaša vsakdanje življenje, med obema državama mnogo lažje poravnajo kakor kedaj poprej. V tem trenutku ni nobenega dražljivega vprašanja, ki bi vznemirjalo obe državi. Seveda obstojijo stari problemi. Tako mora Jugoslavija obdržati italijansko propagando za osvojitve Dalmacije, kajti Italijani nimajo nikake pravice do te zemlje. Najbolj kočljiva točka je Albanija; italijanska politika v Albaniji je zgrešena, kajti v času 15 let samostojnosti se je v Albancih utrnila državna in narodna zavest.

Razen drzne italijanske propagande za okupacijo Dalmacije in razen »kočljive točke v Albaniji« ni nobene zadeve, ki bi kalila naše odnose do Italije? G. Dunan je vendar na nekaj pozabil! Kaj pa usoda 650.000 Slovencev in Hrvatov v Italiji? Ali mislijo v Parizu in Rimu, da bomo napravili križ čez to nesrečno zemljo, ki jo orje naš kmet že nad tisoč let in ki jo je prepoznal kri naših sinov, padlih na Oslavlju, Škabrijelu in Dobrobu ter kri Bidovca, Miloša, Marušiča, Valenčiča in Gortana? Niti kot ljudje in Evropejci, kaj šele kot krvni bratje nesrečnega ljudstva pod Italijo ne moremo mimo trpljenja svojih rojakov. Iz grobov — ah, iz grobov, ki niti ne smemo vedeti zanje! — In iz celic rimske ječe »Regina Caeli« nam kliče zapovedujoč glas: Ne pozabite na nas!

Kljub temu smo danes, ko je Evropa tako potrebna miru, pripravljene podati roko v spravo, toda samo pod pogojem, da fašistična vlada povsem menja politiko napram našemu življu. Da bi pa izdali svojo kri zato, da bi Italiji lahko prodali vagon lesa več? Teja nikdar! Vsaj dotlej ne, dokler se bomo čutili Slovence in Južoslovane, dokler se prenehamo biti narod in tudi ljudje!

Preden pa v Rimu vnovič zatrobijo v trobento in revizijo meja, naj pomislijo, da smo tudi mi za revizijo, in sicer pravično in obojestransko revizijo, takšno, ki bi nam vrnila našo zemljo in naš rod!

Protifašistični procesi v Rimu

Pariz, 12. jun. AA. Iz Rima poročajo, da se bo v ponedeljek pred tamošnjim posebnim sodiščem za zaščito države pričela razprava proti petorici protifašistov, ki so hoteli proslaviti petletnico atentata v milanskem gledališču.

Obtoženci so hoteli proslaviti to obletnico s tem, da bi pognali v zrak Orijentni ekspres pri prehodu preko italijanskega mostu.

Pred istim sodiščem se bo pričela 16. t. m. razprava proti Paredottiju, ki je bil nedavno tega prijet v Rimu, ker je pripravil atentat na Mussolinija.

G. BAN V BELGRADU

Ljubljana, 12. junija. AA. Ban dravske banovine dr. Marušič je uradno odpotoval v Belgrad in do nadaljnjega ne bo sprejemal strank.

Odlikovanje

Stefan Brvar še nima nobenega odlikovanja. Ne, to ni res. Odlikovanja ima od prej, od cesarja, a zdaj nima še nobenega. Mislite, da je vseeno. Saj ni. Stara odlikovanja ima spravljena v etuiu na baržunasti blazini, vse lepo po vrsti ter se z njimi pogovarja. Pogovarja kakor z znanci. »No ti, križec, koliko truda si me veljal! Pa so mi nastavili past. Tisti sladki zelenec Scheiner. Še zdaj slišim skoki vrata njegovo nosljanje. Zdjaj bo Brvarju pa le vrat zavilo! In ni vedel, da slišim. Jaz pa k vratom. Stari! — misli je načelnika — je bil smotil pijan kot mavra in je padel in šepa. Zdjaj pa, samo ker je pijan, mu je moralo priti na um, da prepusti Brvarju to preiskavo. Ta jo bo zavozil! Vidiš, križec, pa sem se neumnega napravil in šel načelniku čestitat, da se mu ni zgodila še večja nesreča! Kdo mi je pravil, je vprašal. Scheiner je pravil, ekscelencija, sem dejal in odpotoval, da izvedem preiskavo.«

»Izborno!« je dejala ekscelencija. »Zasluzite križec.« In sem te prejel, Scheiner pa je šel v provinco.

In ti, red, kaj bi bilo z menoj, da te nisem prejel. Pospilil ga je prejel. Handwurz tudi. Toda prejel sem ga šele tri mesece za njimi. To sem pretrpel radi svojega narodnega prepričanja. Mučenik sem, narodni mučenik. Koliko jih je, ki se ponašajo, pa so pretrpeli manj! Če bi mogel to nekako povedati. V kakšnem intervjuju ali kaj. Vraga, ali nimam letos šestdesetletnice. Šestdeset let, a nobenega domačega odlikovanja!

Veste, da je za uradnika današnjega dne hudo. Pa je imel smolo do sedaj. Kadar so spremeniili vlado, se je nahajal v nasprotnem taboru. In človek ima vendar tudi nekaj značaja. Ali naj takoj drugi dan leti v tajništvo tointu in sporoči, da se vpljuje v tointu stranko? Vidite, da ne razumete. Treba je vse pripraviti in prav ko je pripravil terenc, ko je tudi v svoji družbi utemeljil

Francosko-angleški sporazum

V Ženevi se bo sklenila delna razorožitev — Podaljša se reparacijski moratorij — Ustvari se enotna fronta napram Ameriki

Pariz, 12. junija. 1g. Francosko-angleški razgovori ob koncu tedna so se razvijali po programu. Včeraj zvečer je bila prirejena večerja na Quai d'Orsayu, prej pa sta imela Herriot in MacDonald dnevni sestanek pri čaju. Po večerji je podal Herriot časnikarjem kratko izjavo, v kateri je samo poudarjal obsežnost predmetov, o katerih so razpravljali. Danes dopoldne je MacDonald na vse zgodaj peš napravil sprehod po mestu, ob 10 dopoldne pa se je srom Johnom Simonom in z angleškim poslanikom Lordom Tyrelom zglasil ob 10 na Quai d'Orsayju, kjer sta ga pričakovala Herriot in francoski finančni minister Germain Martin. Razgovor se je zavlekel do 1 popoldne, na kar so ministri odšli na kosilo. Popoldne so šli ministri na oddih v okolico Pariza. MacDonald se je odpeljal v Versailles, sin John Simon pa se je tudi odpeljal v pariško okolico. Ob 8 zvečer je bil gala-dine v angleškem poslaništvu.

Uradni komuniké se bo izdal šele po končnih razgovorih za mizo. V Parizu so pa vsekakor zelo optimistični; tako piše »Matin«: »Ker je Anglija pokazala, da je pripravljena sporazumeti se s Francijo, se mora tudi Francija pokazati čim širokogrudnejša.« — »Petit Parisien« javlja, da je v vprašanju razorožitve soglasno mnenje, da se v Ženevi mora najti rezultat, četudi samo delni rezultat. Misli se na to, kako bi se doseglo večletno mirovanje v oboroževanju in obenem znižali izdatki za to, posebno da bi se zmanjšalo število bombnih letal. Na ta način bi dosegel viden rezultat, ne da bi prišlo pri tem do konflikta z nemško teorijo glede enakopravnosti. — V reparacijskem vprašanju se bo skušal uvesti tako zvani »moratorij procedure«, da se pridobi čas, ki je potreben za ustvarjenje enotne fronte proti Ameriki, potem pa bi se začela pogajanja z Ameriko za istočasno razveljavljenje dolgov in reparacij.

Pariz, 12. junija. 1g. Ministrski predsednik Herriot je včeraj zvečer sprejel še zastopnike zvez francoskih državnih uradnikov v zadevi radi znižanja plač. Čuje se, da namerava vlada znižati

uradniške plače tako, da se znižajo plače do letnih 18.000 frankov za 5%, do 50.000 frankov za 7%, višje plače pa za 10%. Herriot se je odločno branil, dati zastopnikom uradništva kake izjave, pripomnil je samo, da vlada ne namerava obremeniti samo državnih uradnikov.

Končna rešitev šele po ameriških volitvah

London, 12. junija. AA. Angleško časopisje priobčuje prav optimistične komentarje o razgovorih med Herriotom in MacDonaldom.

»Sunday Dispatch« pravi, da bo posledice teh razgovorov v Parizu čutili ne samo na lausanski konferenci, marveč da bodo razgovori ugodno vplivali tudi na svetovno krizo in da bodo celo vplivali na imperialno konferenco v Ottawi.

»Sunday Times« pa smatra, da bo končna rešitev reparacijskega vprašanja vendarle odvisna od Združenih držav severne Amerike.

Podobno misel zastopa Garwin v uvodniku »Observerja«, ki smatra, da bo končna rešitev reparacijskega vprašanja mogoča šele po ameriških volitvah. Niti Francozi niti Angleži zacetkrat ne morejo pristati na to, da bi se odpovedali repa-

Reforma volilnega zakona na Madjarskem

Belgrad, 12. junija. 1. Iz Bukarešte poročajo, da je predsednik vlade grof Karolyi ob priliki proračunske debate izzval veliko senzacijo, in to zaradi tega, ker je objubil nov volilni zakon. Grof Karolyi je namreč izjavil, da so gotovi deli sedanjega volilnega zakona tako zastareli, da jih mora sedanja vlada na vsak način reformirati. V prvi vrsti bo vlada skrbela za to, da se uvede prihodnjih državnih volitvah tajno glasovanje tudi po vaseh, kar se do sedaj ni dogajalo. Istočasno je

racijskim dajatvam oziroma plačilom s strani Nemčije. Taka rešitev bo mogoča šele, če bodo Združene države popustile v svojih terjatvah napram Angliji in Franciji. Tako stališče Združenih držav pa bo mogoče šele po volitvah. Sedanje pomirljivo stališče nove francoske vlade pa bo omogočilo obnovo pristranih stikov med Francijo in Anglijo. Ti stiki pač ne bodo taki, da bi predpostavljali nekakšno gospostvo nad Nemčijo, marveč bodo v službi pomirjenja in konkretnega dela.

Zelo optimističen komuniké

Pariz, 12. junija. 1g. Quai d'Orsay je popoldne izdal zelo samozavesten komuniké o sestankih francosko-angleških državnikov, ki pravi med drugim: »Prijateljski, poloficijski pogovori so pokazali skupnost pogledov, tako da je mogoče upanje v pravično rešitev lozanske konference, okrepitev zaupanja in obranitev miru med narodi.« Dalje se javlja, da se bodo ministrski predsednik Herriot, MacDonald in sir John Simon jutri dopoldne odpeljali v Ženevo, da se udeležijo občnega zbora generalne komisije razorožitvene konference. Iz Ženeve se bo Herriot odpeljal v Lausanne.

grof Karolyi tudi izjavil, da se bodo kmalu vrstile volitve v novi državni zbor, in sicer že na podlagi reformiranega volilnega zakona.

Stanje dr. Budaka

Zagreb, 12. jun. 2. Stanje dr. Budaka je še vedno težko. Vendar je nekoliko boljše. Temperatura mu je padla na 37,1 in so bolečine v glavi nekoliko popustile, vendar še nima dobrega teka. Danes so bolnika obiskali številni znanci in prijatelji ter je sprejel mnogo pisem in brzojavnih pozdravov.

Uredbe k lovskeemu zakonu

Belgrad, 12. junija. 1. Danes je minister za rudnike in gozdove podpisal na temelju čl. 113 lovskega zakona z dne 3. decembra 1931 uredbo, s katero se regulirajo vsa lovska vprašanja na ozemlju mesta Belgrada. S to uredbo se pričinja uveljavljenje novega lovskega zakona za celo državo. Slične uredbe za ostale dele države bodo kmalu sledile in lahko se že danes reče, da bodo v marsičem diferirale od predpisov, ki veljajo za mesto Belgrad in okolico.

Blizu brega utonil

Cerknica, 12. junija.

Danes ob 5 je tragično končal tu 24 letni Tone Milavec. S poročnikom Bogdanovičem in z gospodičnami se je vozil po jezeru. Ko so bili že blizu brega, je skočil iz čolna in ravnatoko poročnik Bogdanovič. Kar naenkrat je Toneta zmanjkalo. Še parkrat se je pokazal nad vodo, potem pa je izginil. Po četrturnem iskanju so ga našli, vendar pa ni bilo več pomoči.

Tako je jezero zahtevalo svojo prvo žrtev v letošnjem poletju. Podobnega slučaja že ni bilo 16 let, ko je utonil neki častnik.

Pokojniku naj bo zemljica lahka. Preostale pa naj tolaži Bog!

Slika z nekega zborovanja Hitlerjevih naskakovalnih bojnih oddelkov v Nemčiji. Kakor znano, je bil kancler Brüning te oddelke, ki ogrožajo Nemčijo z državljansko vojno, prepovedal, toda nova nacionalistično-aristokratska vlada von Pappena jih namerava v kratkem zopet dovoliti, nadejajoč se, da bo tako pripomogla k zmagi fašizma v Nemčiji.

Humor v šoli

Znani pedagog A. Ebingdon je objavil v Ameriki debelo zbirko odlomkov iz šolskih nalog svojih ljudskošolskih učencev v državah New Jersey in Massachusetts. Knjiga je našla nepričakovano veliko navdušenih bralcev, ki zatrjujejo, da je ravnatelj Ebingdon zasenčil celo Marka Twaina. Navajamo nekoliko posrečenih vzorcev tega neprostovoljnega in posebno učinkovitega humorja.

Enajstletni deček piše o zemeljski privlačnosti sledeče (Newtona je zamenjal s svojim šolskim tovarišem, ki ima ponekod sličen priimek): »Ta zakon je odkril Izak Walton. Opazil ga je pred vsem jeseni, kadar padejo jabolka sama z dreves.« Drugi šolar piše o glasbi: »Kontralto imenujemo najnižjo godbo, ki jo rabijo samo ženske. Moški ne marajo kontralta.« Tretji deček je na izviren način določil razliko med krščanstvom in mohamedanstvom: »Muslimani imajo lahko po več žen. Kristjan pa sme imeti samo eno ženo. Ta način zakonskega življenja imenujemo monotonijac. Devetletno dekletce je zapisalo o pesniku Longfellowu: »Naš največji narodni pesnik Henry Wordsworth Longfellow se je rodil v Portlandu v državi Maine, in sicer v odsotnosti staršev, ki so prav tedaj bili na počitniškem potovanju v Evropi. Ko so prejeli v tujini vest o veselem dogodku, oče in mati nista mislila, da bo njun mali ljubljence pozneje splošno sloveč slavček Združenih držav.«

Desetletni »pisatelj« je tako modroval o vremenjskih pojavih: »Podnebje je neizpremenljivo, vreme pa kljub temu lahko traja samo nekoliko dni.« Višek uspeha med vsemi temi humorističnimi odgovori je dosegla sledeča modrost osemletnega bostonskega šolarčaka. Dali so mu vprašanje: »Kakšna vloga je igrala naša mornarica v svetovni voj-

ni?« Odgovoril je kratko: »Igrala je našo ameriško himno Star spangled banner (Zvezdnata zastava).« Če bi povedal kaj sličnega odrasel človek, bi bila to hudomušnost ali pa magari satira.

Kakšne naj bodo šolske naloge

V Avstriji je izšla pomožna knjiga za učitelje: »Nemške naloge za višje razrede.« V tej knjigi je objavljena tudi naloga, ki ima tale naslov:

»Vojska ima tudi blagodejne posledice: I. Za države. 1. Vojska je protistrup proti strupenim rastlinam, ki rasto v miru; 2. narodi se nauče med seboj bolj spoznavati, spoštovati, ideje se izmenjujejo in življenjsko naziranje se bolj spoznava itd.; 3. trgovina si poišče novih, včasih koristnejših poti; 4. umetnost, posebno pa pesništvo in slikarstvo, dobila veličastnih snovi za proslavljanje junaštva, junaštva narodova dajo snov za zgodovinska dela. — II. Za posameznega državljana. 1. Vojska da vsakomur priliko, da razvije svoje talente: brez vojske bi bil svet za marsikaterega velikega moža revnejši; 2. mnogo čednosti se lahko izkaže, ne le junaštvo in vztrajnost, tudi dobrodelnost, milosrčnost in požrtvovalnost; 3. marsikateri delovni človek dobi priliko za nov poklic.«

Čudno se človeku zdi, da je komaj eno desetletje po svetovni vojni mogoče pisati take knjige. Še bolj čudno je, kako je mogoče pisati knjige take vsebine v času, ko s takimi strašnimi žrtvami milijone ljudi preživlja posledice krvave morije.

Važni gosp. konferenci v Belgradu

Izvozniki za olajšave pri transportu in v deviznem prometu Zastopniki bank smatrajo zakon o zaščiti kmetov za neprimeren

Belgrad, 12. jun. 1. Danes sta se vršili v Belgradu dva važni gospodarski konferenci, in sicer osmi redni letni obni zbor društva izvoznikov, na katerem je bila izdelana cela vrsta resolucij, ki jih bodo predložili trgovinskemu ministru in v katerih jugoslovanski izvozniki zahtevajo razne zakonske olajšave tako pri transportu, kakor pri sprejemanju blaga in pri plačevanju deviz, da bodo lahko z uspehom vršili svojo odgovornost polno dolžnost, ki jim jo stavlja blagor našega jugoslovanskega gospodarstva.

Druga konferenca gospodarstvenikov je zbrala zastopnike jugoslovanskih bank in je razpravljala o težavah, s katerimi se morajo boriti v sedanji gospodarski krizi predvsem naši denarni zavodi. Kot poglavitni govornik je nastopil dr. Laza Marković, predsednik društva jugoslovanskih bank, ki je orisal položaj našega bankarstva in prosil udeležence, naj stavijo formalno predloge, ki naj se predložijo kraljevi vladi, da se sedanji nepovoljni položaj v naših denarnih zavodih razčisti in da se banke podpirajo. Po uvodnem govoru predsednika in po prečitanih raznih poročilih odbora in nadzorstvenega odbora je bil izvoljen novi upravni odbor društva jugoslovanskih bank, in sicer je bil postavljen za predsednika Aleksander Božičević, ravnatelj Jugoslovanske zadružne banke. V odboru se nahaja tudi dr. Kacin, generalni ravnatelj Privilegirane agrar-

ne banke. Po končanem službenem delu konference se je otvorila zelo obširna razprava o finančnih in bančnih vprašanjih. V tej razpravi so mnogi govorniki ponovno naglašali, da se zakon o zaščiti kmetov, nadalje zakon o visini obrestne mere in zakon o preložitvi sodnih eksekucij kmetijskih posestev dvomnega značaja, ker so na eni strani vzeli kmetu kredit, bankam pa denar. Nadalje so nekateri govorniki naglašali, da se nahaja v državi mnogo neodgovornih elementov, ki tresijo med narodom nerazumljivo in naravnost zlofinske vesti, kakor da bi ne bilo nikdar več treba plačati onih dolgov, ki so bili po zakonu. »Prejeto v Narodni skupščini, preloženi za šest mesecev. Širjenje teh vesti je treba na vsak način ustaviti, ker je škodljivo za prestiž naših denarnih zavodov v splošnem in ker je na drugi strani naperjeno proti osnovnim načelom morale, ki pravi: Dolgovo ostane dolgovni in so poravnani, kadar so plačani, ali prostovoljno izbrisani.

Drugi govorniki so zopet pokazali na položaj v Romuniji, kjer so šli na polju zaščite kmetov in konverzije kmetijskih dolgov mnogo dalje in uvedli mnogo bolj radikalne reforme in kjer so zaradi tega vsako širokopotezno obratovanje kreditnih zavodov onemogočili. Delegati so na koncu sprejeli resolucijo o navedenih problemih, ki jih bodo poslali odgovornim krogom in kraljevi vladi.

Izenačenje prava balkanskih držav

Belgrad, 12. junija. 1. Danes dopoldne se je vršila tukaj svečana seja balkanske pravniške komisije. Seje so se udeležili vsi v Belgradu biva-jujo inozemski poslaniki, nadalje zastopniki raznih ministrstev, veliko število pravnih znanstvenikov, vseučiliških profesorjev, kasacijskih sodnikov in odličnih advokatov.

Konferenco je otvoril dr. Vasa Jovanović, ki je izrazil željo, da na isti način kakor je svoje dni vzplamtel v naših podjetarjih balkanskih narodov velik ideal svobode, tudi sedaj vzplamti med vsemi balkanskimi državami velik ideal medsebojnega sodelovanja v svobodi. On izraža prepričanje, da se bo konferenca potrudila približati na Balkanu države drugo drugo, da bo na ta način postala prva sodružnica Zveze narodov, ki ima visje cilje, namreč zblizanje vseh narodov sveta.

V imenu sodnikov je govoril dr. Dušan Šubotić, predsednik kasacijskega sodišča, ki se je najprej obrnil na inozemske zastopnike ter jih nazval brate v bratski državi. Danes gre za ustvaritev sodelovanja, to je, da uresničimo ideal naših pradedov tudi na praktičnem polju. Borba za izenačenje prava se bliža tudi na Balkanu odločilni fazi. Naše jugoslovanske pravne mora postati moderno pravo ne samo po imenu, ampak tudi po misljenju, posebno kar se tiče kazenskega prava, kazenskega postopka in problemov o izvršitvi kazni. Naša naloga bo obstajala v tem, da se čim večkrat najdemo na oblištih pravnih konferencah, da med seboj izmenjamo važna znanstvena dela na pravnem polju in da tako približamo uspehe naših raziskovanj na polju pravnega znanstva. Na noben način pa se ne sme misliti, da je sedaj v polni meri postavljeno vprašanje o ustvaritvi izenačenega zakonodajstva. Toda vsekakor se dela na tem, da sprejemo vse balkanske države vsaj one mednarodne konvencije, ki so do sedaj bile podpisane. Priznavamo pa, da je treba voditi račune o posebnih vprašanjih, ki se tičejo balkanskih držav, toda potrebno je na drugi strani ven-

dar le potruditi se, da ustvarimo zblizanje na pravnem polju in da se uveljavijo vse pravilne misli o moralnih oziroma etičnih temeljih pravnega gledanja. Naša konferenca bo torej v prvi vrsti imela pred očmi razmerje med pravnimi problemi, ki naše balkanske države interesirajo, in prvi vrsti pa med onimi, ki že imajo mednarodni značaj in k tem vprašanjem spadajo osnovni principi kazenskega prava. Sedanja pravna konferenca se bo torej pečala v prvi vrsti s primerjanjem kazenskega prava, kakor je v veljavi v balkanskih državah, ter bo iskala način, kako bi bilo mogoče to kazensko pravo spraviti na enoten temelj. Na to izraža govornik svoje globoko razočaranje, da se te tako važne konference niso udeležili pravni zastopniki Albanije, Belgije in Romunije.

Po teh uvodnih govorih se je razvila živahna debata, v kateri je dr. Dragoljub Arangelović, ki je izvoljen za jugoslovanskega nacionalnega delegata na mednarodni pravniški konferenci, ki se bo vršila julija meseca v Varšavi, izjavil nekatere misli, ki so za zblizanje balkanskih narodov važne in značilne. Mi moramo imeti vero in zaupanje v zmago v tej borbi za zblizanje med balkanskimi narodi. Če tega zblizanja mi stari ne bomo dočakali, je gotovo, da ga bo doživela mlajša generacija, in sicer zblizanje ne samo na pravnem, ampak predvsem na političnem, na gospodarskem in na kulturnem polju. Nekateri pravijo, da so to sanje idealista. Toda sanje idealista so bile tudi one o združitvi nemškega naroda; isto tako so bile svojedobno sanje o združitvi italijanskega naroda utopija, isto je bilo z idealom o ustvaritvi svobodne irske države. Tako se v teku zgodovine, razne sanje uresničujejo, ki niso od nas odvisni, podobne sanje dosegujemo in če bomo mi imeli trdno vero in trdno voljo za to zblizanje balkanskih narodov, se bodo tudi te sanje nekod uresničile, ker so življenjska potreba balkanskih narodov.

Kongres bo nadaljeval svoje delo jutri dopoldne.

K slovesu g. Marca Veya

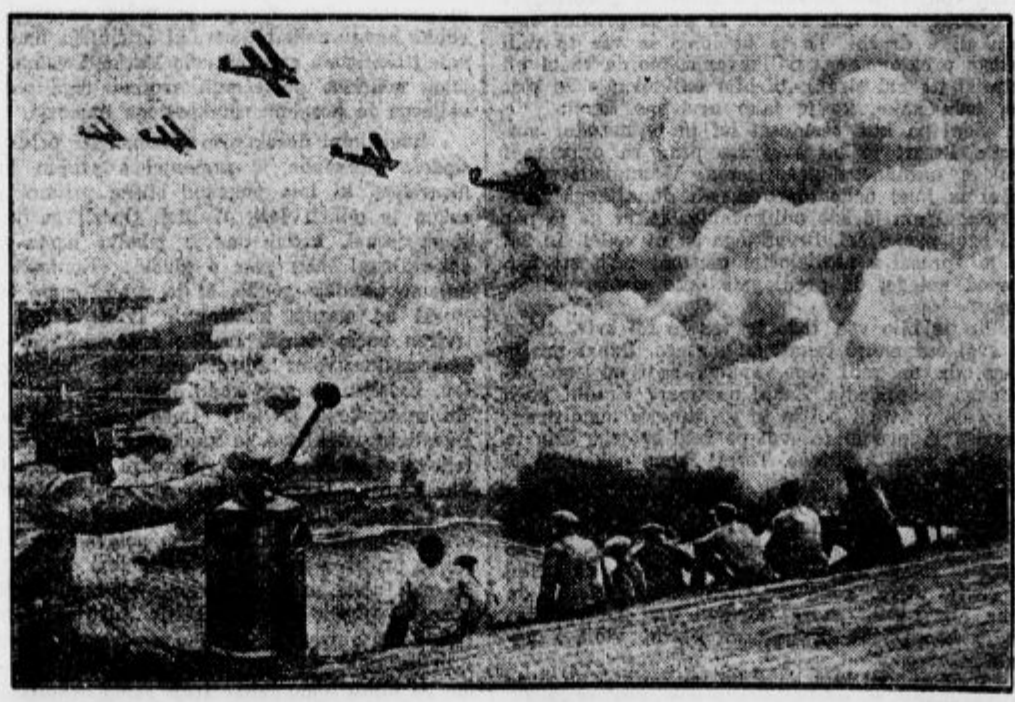
Te dni zapušča Ljubljano g. Marc Vey, zadnja štiri leta lektor francoskega jezika na naši univerzi. Čisto nepričakovano je dne 1. junija naznanil slusateljem, da odhaja. Ko je pristavil še nekaj besedi v slovo, so vsi navzoči čutili, kako iz srca mu prihajajo in da jih zapušča prijatelj.

Bivši gospod lektor je slavist in ima že dolgoletne stike s slovanskim svetom. Po vojni — med vojno je služil pri oddelku stankov in bil i. 1918 v bitkah pri Verdunu in Thiaucourt — je bil dalje časa tolmáč za ruski jezik, nakar je izpopolnjeval v Parizu. Eno leto se je dokopal svoje v Pragi in eno leto je bival na Slovaškem pri Košicah. L. 1926 je prišel na univerzo v Ljubljano. V Ljubljani se je veliko bavil s fonetiko, naglasom in narečji slovenskega jezika, ki po njegovih sodbi družijo večino važnejših pojavov slovanskih jezikov. Ves čas svojega bivanja v Ljubljani se je živo zanimal za naše kulturno življenje in mnogo storil za poglobitev naših stikov s francosko kulturo. Za gospod Vey je eden izmed onih redkih, ki se skušajo brez sentimentalnosti približati duši naroda, med katerim žive, ga spoznati in se vanj živeti brez predsodkov. Je sicer mnenja, da je velika razlika med francoskim in slovenskim značajem; zato je pač treba volje in časa in živga stika, predno se človek dokopije do spoznanja narodnega bistva. Tako je sam spoznaval Slovence in k temu načinu medsebojnega spoznavanja je vedno navajal svojih slusateljev; tudi njegovo slovo od slusateljev je izvenelo v tem smislu, samo da mu je prilil še posebne toplote. G. Marc Vey dobro pozna Slovence in kot prijatelj trezno pa dobrohotno ocenjuje slovenske dobre in slabe lastnosti. Z njim človek lahko načne katerokoli naše vprašanje, on govori vedno jasno in stvarno. Osebnost mu najbolj ugajajo Primorci, Belokranjci in Štajerci po svoji temperamentalnosti in podjetnosti. Izmed naših pisateljev občuduje zlasti Cankarja in Županiča, ki ju označuje kot evropski imeni. Zelo všeč mu je Ljubljana kot mirno mesto s slikovito okolico in laskava govori o tem kar nudi v znanstvenem, umetnostnem in sportnem oziru; g. Marc Vey je namreč tudi sportnik. V Sloveniji ga je zanimalo predvsem to, česar drugod ni našel, z največjim občudovanjem ga je navdajal naš Kras, dalje okolica Novega mesta, Bela Krajina in Kolpa, celjski grad in doba celjske slave, Skofja Loka, dolina Save proti Zidanemu mostu in dolina Drave, Prekmurje in Koroška. Izmed naših gorskih krašev se mu je najbolj omilila Velika planina in Kosof. V ostali Jugoslaviji, ki jo tudi dobro pozna in ceni, smatra Sarajevo, Boko kotorsko, cesto na Cetinje in Split z okolico in zgodovinskimi spomeniki za lepote, ki jim ni para in ki jih je treba samo odpreti tučnem.

Samo po sebi se razume, da si je v štirih letih bivanja med nami pridobil nešteto prijateljev. Obiskal je skoro vse kraje Slovenije, deloma kot

predavatelj po francoskih krožkih, ki bodo z njim izgubili izbornega predavatelja, deloma kot raziskovalec, deloma kot ljubitelja narave in sportnik. Med najlepšimi spomini s svojih številnih poti omenja rad izredno prisleh sprejem, ki so mu ga priredili prijatelji v Dolnji Lendavi, dasi je bil tudi sicer povsod presenečen nad slovensko gostoljubnostjo. Kar se tiče Ljubljane, ga je vezalo najtesnejše sodelovanje zlasti z univerzitetnimi krogi. Za svoje slusatelje se je veliko zanimal, samo njihovo preveč »knjižniški študij francoskega jezika mu ni ugajal, kot je dobrohotno pripomnil. Sedaj odhaja v domovino, da dovrši dvojce velikih jezikoslovnih študij, ki je za nju zbral ogromno snovi. Obdelal bo nazive za sorodstvo v južnoslovanskih jezikih in izdal atlant o meji med vzhodnohrvaškimi in maloruskimi narečji. Na vprašanje, ali bo še kaj obiskal naše kraje, je odgovnil, da prav rad; prva pot pa ga popelje med Bolgare.

Gospod Marc Vey je človek vedrega in živahnega značaja, vseskozi pravi Francez, ponosen na svojo domovino, ki pa zna biti med tujci kot človek in kot Francez enako prijeten in simpatičen.

Ta mesec se v Vzhodni Prusiji vršijo poizkusi, kakor jih vidimo na zgornji sliki. To so namreč vojaške vaje (v dobi razorožitvene konference v Zenevi!), ki predstavljajo napad letalske eskadre na deželo in njene naprave ter previvalce. Slika je posneta v Friedlandu (tu se je že za Napoleona vršila znamenita bitka), kjer se nahaja električna centrala. Iz nekega kotla, ki ga vidimo v levem kotu, se spušta umetna megla, ki naj letalom zakrije centralo in druga postopja kakor deželo sploh.

Iz nemirne Nemčije

Wendel o von Pappenu

Pariz, 12. jun. AA. Herman Wendel, znani prijatelj našega naroda, je prispel v Pariz, kjer pa ostane samo dva dni, da pregleda neke arhive. Iz Pariza bo odšel na odih v kak kraj v notranjosti Francije.

»Paris Soir« objavlja intervju z Wendelom, ki je s prva odklanjal kakršnekoli izjave o politiki, nato pa vendarle povedal svoje mnenje o novi nemški vladi. Na vprašanje, kaj sodi o novi nemški vladi kancelerja Pappena, je Wendel, ki je po mišljenju socialist, z nezadovoljnim obrazom dejal:

»Kaj, položaj v Nemčiji? To je 18. brumaire brez Napoleona, ker nimamo Napoleona in ker naše razmere zanj niso primerne. Sedanji položaj ne bo dolgo trajal. Pappenova vlada je oblak, ki bo izginil.«

Na povratku v Nemčijo bo Wendel ostal nekaj časa v Loreni, ki jo zelo ljubi, ker se je rodil v Metz.

Austrija dobi posojilo

Dunaj, 12. junija. AA. Današnji listi so dokaj optimistični glede novega inozemskega posojila Avstriji v znesku 300 milijonov šilingov. »Neue Freie Presse« pristavlja k podobnemu poročilu, da bo inozemstvo v tem primeru zahtevalo primerno reformo avstrijskega proračuna. Ta reforma bi bila izročena posebnim zastopnikom tujih sil.

Letalska nesreča

Rim, 12. junija. AA. Davi je vodno letalo med vezbanjem v okolici Puglije padlo v morje. Od štirih letalcev so trije utonili. Letalo je spadalo k vojni mornarici.

Budimpešta, 12. junija. Kispest : Budal XI 3 : 1 (2 : 1). Ujpest : Szomogy 5 : 1 (4 : 0).

Dunajska vremenska napoved. Toplo vreme, pričakovati je krajevni neviht.

Nedeljski sport

Tekma za državno prvenstvo v tenisu

Maribor, 12. junija.

Danes se je zaključila v Mariboru semifinálna teniška tekma v coni A državnih prvenstvenih klubskih tekmovalnj, ki se je odigrala med mariborskim Rapidom in zagrebškim akademskim klubom ATK. Za Zagrebčane so nastopili Kukuljevič II, dolgoletni državni mojster Antoljkovič, Freudenreich, Brigič in dr. Reichmann. Za Rapid pa je nastopil mladi postava Hiltz, Leyrer, Holzinger, Halbáth in dr. Blanke. Obe postavi sta trenutno med najmočnejšimi v državi in zaradi tega je bilo tekmovalje vseskozi napeto in je pokazalo visoko stopnjo našega tenisa. Končalo se je s pičlo zmago ATK (Zagreb) 4:3. Zmagovalni zagrebški klub se je s to zmago plasiral za finale v coni A ter je pričakovati po njegovi rutini, ki je prišla v Mariboru napram močnim in rutiniranim igralcem Rapidu izpraza, da bo ostal tudi v finalni tekmi zmagovalec.

V poteku tekme je značilna zmaga Hiltza nad rutiniranim Kukuljevičem in ravno tako tudi zmaga dr. Blanka nad Freudenreichom. Rapid je pokazal

v tej tekmi, da ga štejemo med najboljše teniške klube v naši državi. Zanimanje za tekmo je bilo med mariborsko publiko zelo veliko in obisk nad vse časten.

Zagreb, 12. junija. Z. Danes se je odigrala v Zagrebu ena od najvažnejših tekem jugoslovanskega prvenstva. Srečala sta se tekmo Zagreba Haška in prvak Splita Hajduk. Za prvaka je vladalo veliko zanimanje in je končalo z zmago Hajduka 4 : 1.

Osijek, 12. junija. Z. Danes sta odigrala prvenstveno tekmo Gradjanski in Concordia. Zmagal je Gradjanski 2 : 0.

Belgrad, 12. jun. AA. Danes je bila odigrana med Jugoslavijo in Belgradskim sportnim klubom tekma širšega državnega prvenstva. Zmagala je Jugoslavija s 3:2, prvi polčas 0:0. Za Jugoslavijo so dali gole Milošević 2, Zečević 1, za BSK Gilšević in Tirnančić. Sodil je zagrebški sodnik Fabris odlično. Tekmi je prisostvovalo 7000 ljudi.

Vesti iz Poljske

Varšava, začetkom junija.

Znižanje števila brezposelnih za 9974 je ugotovila statistika od 28. maja. Skupaj je brezposelnih v Poljski še 288.637. Gotovo je to znižanje vpliv lepših pomladanskih dni. Med temi je 42.744 inteligentnih brezposelnih.

25-letnico Društva prijateljev znanosti so praznovali konec maja v Vilnu, kjer ima to društvo svoj sedež. Društvo se bavi z znanstvom pa tudi z umetnostjo, literaturo in etnologijo predvsem svojega kraja. Steje 400 članov in razpolaga z biblioteko (80.000 knjig); tekmo svojega obstoja je izdalo 97 različnih znanstvenih del.

II. Zborovanje Chr. Zw. Młod. Pracujacej »Odrozdenie« se je vršilo v zadnjih dneh maja v Varšavi, kjer je centrala tega delavsko-prosvetnega društva. Danes steje do 35 pokrajinskih društev po vsej Poljski. S tega zborovanja so bili poslani brzojavni pozdravi kardinalu Kakowskemu, primasu Ilondu, knezoškofoma Adamskemu in Jasinskiemu ter sen. Wojciechu Korfantiju. Društvo dela prosvetno med delavci, dočim med kmečkim ljudstvom deluje »Młodziez Polska« — sličnik kot pri nas Kreskova mladina v prvem, a Prosvetna zveza v drugem slučaju.

Statistika časopisov je bila izdana v Poljski po glavnem statističnem uradu. Izkazuje skupaj 2406 časopisov. Od teh je 2016 v poljski pisanih, 136 v židovščini (nemški žargon!), 83 v ukrajinskini, 15 v hebrejščini, 12 v ruščini, 9 v belorusčini in 51 v drugih jezikih. Največje število izkazuje vojevodstva: poznansko 308, lwowsko (265), krakovsko (181) in slask (155). Varšava sama steje 823 časopisov, dočim vojevodstvo varšavsko le 69. — Od tega števila je: 210 dnevnikov, 126 jih izhaja 2-4krat na teden, 494 je tednikov, 285 jih izhaja 2-3krat mesečno, 878 je mesečnikov, 52 dvomesečnikov, 160 četrletnikov in še 201 drugih.

S svojim obsežnim in globokim znanjem ter finim in odkritim nastopom si je pridobil spoštovanje vseh, ki so pristili z njim v stik ter zelo veliko storil za utrditve francosko-slovenskega prijateljstva. Prepričan naj bo, da zapušča v Sloveniji samo prijatelje, ki ga bodo vedno z veseljem pozdravili v svoji sredini in ki mu žele ob odhodu v domovino svo srečo na nadaljnji življenjski poti.

Redukcije uradnih pisec so izvedene v Poljski že s 1. junijem in sicer 10% za civilno uradništvo, 8% za vojaško.

Mednarodna počitniška akademski predavanja se udeležijo letos prvič v Gdinji v letni sezoni od 16. do 31. julija. Predavatelji so vseučiliški profesorji, večinoma poljski; od Čehov predava dekan prava v Brnu, dalje še 3 romunski profesorji v poljskem, francoskem, nemškem in angleškem jeziku. Posvečena so administraciji ter gospodarskim vedam s posebnim ozirom na naloge pristanišča, bloka agrarnih držav, kmetjski krizi, udeležbi Slovanov v ideologiji lige narodov, organizaciji varnosti ter zaščiti prirode. Organizator te počitniške univerze je prof. Tadeus Hilariowicz. Dosedaj so se priglasili že slusatelji iz Jugoslavije, Češkoslovaške, Bolgarije in Estonije. Odslej se bodo ta predavanja vršila vsako leto. Letošnji cikel bo imel le nekaj uvodni pomen. Za prihodnje leto je predvidena snov o slovanskih kulturah. — V maju je obiskalo Gdinjo 42 jugoslovanskih študentov — študentov iz Brna v zvezi z njihovim vselejšim v Prozanju. V srbohrvaščini jih je nagovoril prof. Hilariowicz, nakar so študentje peli jugoslovanske narodne pesmi.

60letnico smrti največjega poljskega pevca-komponista Stanislawo Moniuszka bo proslavilo Centralno pevsko društvo v Lwovu od 3. do 5. junija. Moniuszka je avtor znane poljske narodne opere »Halka«.

Paderewski, znani prijatelj Wilsona in poljski politik, je te dni dvignil v Newyorku glas v opravilico poljske obrambne politike, pri čemer je podčrtal, da danes ni Poljaka, ki bi dopustil v najmanjšem smislu okrniti sedanje poljsko ozemlje.

22. maja so vsa krščanska društva proslavila 41-letnico »Rerum novarum«. — Proseleje sv. Rešnjega Telesa so se svečano vršile po vsej Poljski. — Čez celotni maj pa se je vrnil Poljak ob šmarnicah in ljudskem petju priporočal kraljici »koroni Poljskeje, ki datira že iz 17. stoletja (Czesotchowal)«. eb.

Zblizanje med Bolgarsko in Grčijo

Sofija, 12. junija. AA. Predsednik bolgarske vlade Mušanov in bolgarski pooblaščen minister v Atenah Nejkov, ki je že odpotoval v Atene, sta sklenila, naj se bolgarsko-grška pogajanja ne nadaljujejo dotlej, dokler ne bo predstojeca lausanska konferenca končana in dokler ne bo razvidno, kakšni bodo njeni sklepi o reparacijah.

+

Potri globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Ivan Guzej

tržni stražnik

dne 11. t. m. po dolgi, mukopolni bolezn, previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek 13. junija ob 4 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. junija 1932.

Zalujoča soproga **IVANA GUZEJ**
in otroka **BORIS in BOGOMIR**
ter vse ostalo sorodstvo.

100.000 obiskovalcev na velesojmu

Ljubljana, 12. junija.

Naravno, da je danes, ko velesojm se ni zaključil, težko ugotoviti uspeh v številkah. Vendar pa moremo že danes, ko manjka še en dan do zaključka, reči na podlagi dosedanjega štetja obiskovalcev in pregleda kupčij, da je letošnji velesojm v Ljubljani uspel boljše, kakor so poprej mislili še tako preudarni optimisti. Uspeh velesojma pomenja za nas prav za prav eno samo in lepo presenečenje. Samo pomislimo na neuspeh raznih letošnjih velesojmov v večjih mestih okoli nas, pa nas mora uspeh našega velesojma res začuditi. Priznamo: so gotove panoge, kjer morda ni bilo kupčij, toda takih panog je bilo vsako leto nekaj. Nasprotno pa je letos število panog, ki bi beležile slabše kupčije in manj zanimanja kakor prejšnja leta, padlo. Zadovoljni so letos v ljubljanskim velesojmu tako razstavljalci kakor priveditelji, zadovoljni so bili zainteresirani in zadovoljno je tudi širše občinstvo.

Za današnji dan moremo govoriti, da je bila na velesojmu prava gneča. Popoldne so bili vsi paviljoni polni, kakor se ne zlepa, polno in živahno je bilo zunanje razstavišče. Snoči je silno oživilo tudi zabavišče, ki se že itak ponaša z ogromnim obiskom vse dni. Prav tako se je že nočjo pričelo na velesojmu izredno živahno življenje.

Večino domačih tvrdk, ki so z uspehom razstavile na letošnjem velesojmu, je omenjal že redni »Slovenec«. Da izpopolnimo njegovo poročilo, naj navedemo še tvrdko »J u h a n e«, ki je razstavila svoje priznane živilske izdelke, dalje naše košarske in pletarske izdelke, pri katerih je na prvem mestu tvrdka Patik, ki razstavlja svoje blago na zunanji strani E paviljona. Nekaj zagrebška tvrdka je razstavila krasne embleme, plakete in znake, torej blago, ki smo ga do sedaj uvažali iz tujine, ki se pa že izdeluje v naši državi. Dalje je z uspehom razstavil harmonikar Kucler z Drenovega griča, ki je med drugim razstavil model turistične harmonike, težke komaj 1 in pol kilograma. Naj opozorimo še pri tej priliki tudi na

slovensko tvrdko Kuhar, ki izdeluje plombe za zaplombiranje najrazličnejših pošilk kakor tudi velike kovinske reklamne pokrovice, ki se zabijejo v les, in vse potrebno orodje ter jeklene trakove za embalaranje. To so izdelki domačega izvora, ki daleč prekašajo po kvaliteti tuje blago in so seveda tudi veliko cenejše. Izdelujejo se v tovarni Hercules v Slomškovi ulici 23 v Ljubljani. Podpirajmo v vsakem oziru našo domačo proizvodnjo.

Do danes popoldne je obiskalo velesojm — brez večernega zabavišča — skupaj 94.000 obiskovalcev. Z nadaljnjim obiskom in z obiskom na zadnji dan pa moremo to število mirno zaokrožiti na vsaj 100.000. V odstotkih izraženo je bilo med obiskovalci iz Slovenije 42,7%, iz savske banovine 13,4%, iz vrbske 2,8%, iz primorske 3,4%, iz drinske 2,5%, iz zetske 0,3%, iz donavske 9,6%, iz moravske 0,9%, iz Belgrada 8,7% in iz inozemstva 7,6%. Inozemskih obiskovalcev je bilo po vrstnem redu največ iz: Avstrije, Italije, Nemčije, Poljske, Čehoslovaške, Francije, Anglije in Madjarske. Razstavilo je skupno 148 inozemskih tvrdk. Iz Avstrije jih je bilo 45, iz Nemčije 32, iz Poljske 25, iz Čehoslovaške 16, iz Sirije in Libanona (Beyrut) 10, iz Madjarske 5, iz Amerike (USA) 3, iz Švedske, Belgije, Italije in Francije po 2, iz Holandske, Danske in Švice po 1.

Med kupci in resnimi interesi, ki so prišli na naš velesojm iz oddaljenih krajev države in iz inozemstva, jih more statistika do sedaj ugotoviti okoli 9300, kar je izredno lepo število, če pomislimo, da je domalega vsakdo od teh skoraj kaj kupil na velesojmu. To dokazuje zlasti našemu podjetništvu, da pomeni udeležba na velesojmu vedno lep izgled na ugodne kupčije.

Po vsem, kar smo videli in doživeli na velesojmu, moramo reči, da je preveč letošnji velesojm duh optimizma in pa velike gospodarske samostojnosti, ki je od lani prav posebno napredovala.

angeli v nebeskih višavah, težko prizadetim žalujočim naše iskreno sožalje. — V 68. letu svoje dobe je preminul upokojeni finančni računski ravnatelj Anton Vinšek. Bil je obče spoštovana ter za časa svojega vesnega službovanja zelo uvaževana osebnost. Pokopali ga bodo v ponedeljek ob 4 popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju. — Kap je zadela 66 letnega posestnika Ivana Musega, stanujočega na Radvanjski cesti 7. Podlegel je posledicam kapi ter izdihnil. Pokojnika bodo ohranili vsi, ki so ga poznali, v častnem spominu. Pogreb bo v ponedeljek ob 5 popoldne iz hiše žalosti na radvanjsko pokopališče. Rajnkim svetila večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje!

Za varuhe javnega reda in miru je bila pretekla noč od sobote na nedeljo burna in naporna. Dokaz temu so policijske bukve, ki beleži 9 aretacij, 33 prijav in 12 poročil. Zabeleženi pa so zopet po večini običajni sobotni dogodki, ki se odigravajo v znamenju preobilnega alkohola, dalje prestopki cestno-policijskega reda in manjše tatvine. — V Ključavničarsko ulico 2 so se tekom noči preselili: Franc T. radi tatvine zlate verižice, katero je izmaknil svojemu znancu; Peter K. je prišel v zapor zaradi prehude jeze. V neki kavarni so mu ukradli klobuk, in to ga je tako razburilo, da je po Vetrinjski ulici grede dajal glasno duška svojemu ogorčenju, zmerjajoč pri tem Mariborčane vsepopreke. Še stražniku ni prizanesel, ki ga je prišel opominjati, toda pri njem je slabo naletel. — V Vetrinjski ulici se je odigral tudi tretji slučaj aretacij. Družica treh vinskih bratcev — Vilko K., Rudolf K. in Andrej K. so napravili v gostilni tako zmedo, da je bil gostilničar prisiljen poklicati stražnika, kateremu so se pa navedeni uprli. Stražnik je zaradi tega napovedal aretacijo Vilkotu ter ga odvedel iz lokala, na cesti se je pa aretirani enostavno vlegel na tla. Ker sta nato še njegova tovariša prihitela na pomoč ter ogrožala stražnika, je bil ta prisiljen pozvati pomoč. Vso trojico so nato s težavo odpravili h Grafu. V nekem lokalu v Tattenbachovi ulici so nato še aretirali dvojico, Šefana in Gustlana, ki sta si skočila v lase. Šele potem, ko so bili najhujši razgrajči za zapačiti, je nastalo po ulici nekaj več miru.

Nezgodna kronika beleži samo eno težjo nesrečo, ki se je pripetila v Kettejevi ulici. Ponesrečil se je 66 letni slikarski mojster Jurij Juteršnik. Pri delu je padel z lestve tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo v stegnu. Prepeljan je bil v bolnišnico. — Poleg tega slučaja pa imajo v bukvah na

rešilni postaji zabeleženega še hotelskega slugo Konrada Lorberja, ki je postal žrtev pasje hudobe. Ogrizel ga je nevaren pišč v nogo, da se je moral zateči na rešilno postajo, kjer so mu rano izprali.

— Pri težkočah v želodcu, gorečici, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzročijo časa naravnane »Franz-Josef« grenčice točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef« vodo kot važno pomožno sredstvo proti grži in obolenju želodca, ki nastopata v družbi mrzlice. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Prva žrtev Drave

Po dolgem odmoru je bila danes zopet solčna in vroča nedelja, ki je privabila množice Mariborčanov v vodo na kopanje. Na Mariborskem otoku je vladalo živahno vrvenje kopalcev in tudi oba dravska bregova sta bila od kopalcev dobro obiskana. Vendar je Drava še zelo mrzla in radi tega skrajno nevarna. To se je zopet pokazalo danes, ko je zahtevala svojo prvo žrtev. V Studeniškem gozdu, nasproti Mariborskega otoka, se je kopalo popoldne več oseb, med njimi 26letni trgovski pomočnik Rudolf Savli iz Maribora. Savli je bil dober plavač ter se je upal daleč v deročo reko. Plaval je skupaj s svojim tovarišem preko desnega Dravskega rokava proti otoku. V bližini otoka pa ga je nenadoma pograbil krč, ter je začel pretresljivo klicati na pomoč. Na otoku so slišali smrtno krike in takoj odhiteli za topoplajčem v čolnu. Vendar je pomoč prišla prepozno. Nesrečnež je omagal, ko je čoln dospel že skoraj v neposredno bližino in izgubil v valovih. Reševalci so v čolnu še daleč zasledovali utopljenca, toda ni se več pokazal in deroča reka ga je odnesla neznan kam.

Pokojni Savli je bil priljubljen mladinec in njegova tragična smrt je hudo prizadela svojce, kakor tudi vse one, ki so ga poznali. Nesreča pa je novi opomin vsem, ki se kopajo v prosti struji reke, da je potrebna skrajna previdnost, dokler je Drava še tako mrzla.

Ljubljanske vesti

Ljubljana, 12. junija.

Malo so bili v zadregi danes Ljubljancani, kako bi kar najpripravnije izrabili prekrasno in že pravo poletno današnje vreme. Na toliko strani jih je mikalo in povsod je bilo lepo, samo v mestu, na mestnih ulicah in cestah, je bilo prazno in pušto. Natlačeno poln je bil le tramvaj, ki je odvažal ljudi ali na velesojm ali do kopalšč in do roba mesta. Polni so bili tudi avtobusi, še preveč polni in marsikdo se je v tej gneči še posebej segral, kdor je hotel popoldne na Posavje hladit se v savske valove. V mestu samem pa je bilo živahno le na velesojmu, v kopalšču Ilirije, na Špici in v Tivoliju.

Prihodnje pričakuje Ljubljana nekaj posebnega: ali izbruhne prave epidemije ali pa splošnega bega ljudi iz mesta. Ljubljana, ki je temeljito zamašena v Mostah, diši tako neprijetno, da ljudje že padajo v omedlevico. Nihče pa ne ve nobenega izvoda iz te stiske. Če pride dež, tudi ne bo nič boljše. Ljudje ugibljejo, ako ne bi bilo dobro, da bi iz Trnovega vsak dan vsaj nekoliko sveže vode vode spustili v strugo, da bi malo oplaknila stru-

go, nakar bi voda odtekla nazaj, če naprej ne more. Morda bi se dalo to na nekakšen način napraviti. Sicer prosimo, naj da gospod župan hitro zgraditi še nekaj takih plinskih zavetišč, kakor je eno že na velesojmu. Drugače ne bo mogoče prenašati bivanja v mestu. Kakšen utis bodo odnesli tuji obiskovalci našega velesojma iz Ljubljane, to si moremo le predstavljati. Reveži smo sedaj Ljubljancani, ko nas tako tepe Ljubljana, največji reveži pa so tisti, ki stanujejo v hišah ob tej reki!

V soboto zvečer se je na Zaloški cesti ponesrečil 49letni čevljarji mojster Mihael Peterel, stanujoč na Zavrteh 11. Padel je s tramvaja tako nesrečno, da se je poškodoval na glavi in si zlomil desno nogo.

Žrtev neznanega vasovalca je postal 51letni posestnik Anton Hafner iz Zabnice 29 pri Škofji Loki. Ko je ponoči miril neke fante, ga je nekdo udaril s kolom po desni roki in mu jo zlomil.

V soboto se je ponesrečil v zaporih jetnišnice 22letni mizar Karol N. Udaril se je tako nesrečno ob rob postelje v celici, da je dobil hude notranje poškodbe.

Vsi trije ponesrečenci se zdravijo sedaj v bolnišnici.

Mariborska nedelja

Slovesnosti pri Urbanu — Častniki, gasilci in magistratni uradniki imajo svoje prireditve — Dve svojevrstni tekmovanji — Nevarna trojica treh »K«

Maribor, 12. junija.

Zgoraj pri sv. Urbanu se je prelest redko lepega poletnega dopoldne združila s pristržno slovesnostjo blagoslovitve zunaj in znotraj prenovljene cerkve, ki kraljuje visoko gori sredi slikovitih vinogradov, ki jim je sv. Urban zaščitnik in patron. Blagoslovitvi in slovesni sveti maši je prisostvovala velika množica vernikov ne le iz kamniške fare, ampak tudi iz sosednjih župnij, pa tudi iz Maribora. Vsem, ki so prihiteli k lepi slovesnosti, bo današnje cerkveno in ljudsko slavlje ostalo v prijetnem in trajnem spominu.

Tudi zunaj v Dogašah, v tej lepi okoliški postojanki ob dupleškem mostu, so imeli lepo slavlje. Bil je tukaj zbor gasilcev župe Maribor desni breg; navzoči so bili najvidnejši gasilski voditelji iz obmejnih krajev, mariborsko gasilno in reševalno društvo pa je zastopal poveljnik Ivan Voller. Častniki mariborske garnizije pa so se včeraj polnočtevno zbrali k poslovilnemu večeru v čast odhajajočim častnikom, in sicer polkovniku Radovanoviču, polkovniku Dedincu, majorju Pojetu in kapetanu Pavliču. V številnih napitnicah je prišlo do izraza strumno tovarništvo in zvestoba, ki je družila mariborske častnike z odhajajočimi. Večer se je vršil pri »Orlu« ter je zelo lepo uspel.

V dobi tekmovanj in teženj za rekordi živimo. Včeraj in danes smo imeli v Mariboru dvoje svojevrstnih, zanimivih tekmovanj. Včeraj so se v proslavju državne trgovske akademije preizkusili v brzini strojepljaja in stenografske gojenci enoletnega trgovskega društva, Slov. trg. društva. Davzoča sta bila tudi predsednik in tajnik Slov. trg. društva gg. Mejovšek in Pinter ter ravnatelj trgovske akademije Matej Dolenc. Pri strojepljajski tekmi so od 12 tekmovalcev trije vzdržali pri štirih udarcih na sekundo. Pri stenografski tekmi je tvoril diktat 160 zlogov na minuto, drugi diktat 180 zlogov, tretji diktat 200 zlogov. Obe tekmi je vodil prof. Rakuša. Končni uspehi se bodo slovesno razglasili pri sklepih šolski svečanosti na Vidov dan.

Danes popoldne pa je bila pri Gambrinu posebne vrste tekma, kakršne v Mariboru še nismo imeli. Mariborski brivci so organizirali lepo uspešno frizersko tekmo, ki ob času poročila še traja. Tekmovanja sta se udeležili dve skupini, in sicer so najprej tekmovali udeleženci frizerskega učnega tečaja, nato pa pomočniki in pomočnice vobče. Tekmovanje je nudilo priznanje vnetemu delovanju mariborskega pomočniškega zbora z agilnim načelnikom g. Fr. Knezom ter predavateljem in poučevalcem dr. J. Trtovcu, ki je predaval o higieni las, ter frizerskemu pomočniku L. Bajtu, pomočnici

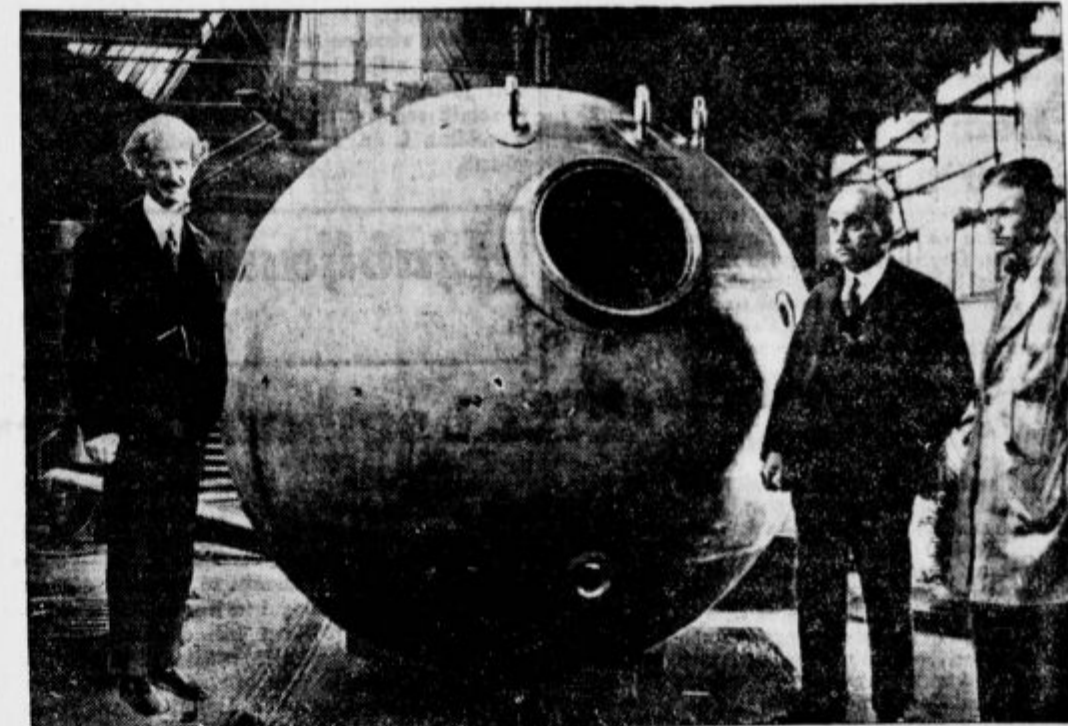
Anki Zakrajškovi ter brivskemu mojstru D. Riedlu. O izidih tekmovanja še poročamo.

Izven vsega tega pa množice mariborskih mešanov, ki so s svojci hiteli v mariborsko okolico, in pa tisti številni planinci, ki so se zbrali pri Pohorskem domu, da v živahnem razpoloženju in planinski vedrosti praznujejo obletnico zgraditve naše najlepše pohorske planinske postojanke Pohorskega doma. Po službi božji se je razvil pester program s slavnostnim govorom, godbenimi točkami, ki jih je izvajala godba Katoliške mladine pod vodstvom odličnega kapelnika g. Germa ter petjem odlično izvežbanega pevskega zbora mariborskih magistratnih nameščencev. Odlikoval se je seveda prav posebno zopet naš planinski poet Lude Zorzu. Proslava se je pretvorila v mogočno planinsko taborenje.

Sredi tega občega nedeljskega veselja pa je zarezala v vrste mariborskega prebivalstva smrtna kosa. V nežni mladosti štirih in pol let je izdihnila svojo otroško dušico ljubska hčerka uradnika pri mestnem pogrebem zavodu g. Mavriča Lizika Mavričeva. Pokopali jo bodo v ponedeljek popoldne na mestnem pokopališču v Pobrežju. Naj se raduje med

V Nemčiji se vrše tudi vaje bolničark Rdečega križa, ki opravljajo svojo službo pa »bojišče« s protiplinskimi zaščitnimi maskami.

Znani belgijski učenjak profesor Piccard, ki je bil lani napravil uspeh polet s posebnim zrakoplovom v stratosfero, to je v najvišje cone atmosfere, ki so človeku sploh dostopne. Profesor Piccard se je iz višine več tisoč metrov vrnil živ in zdrav, zrakoplov pa se je ponesrečil in oblezel na ledeniku Alp. Zdaj je profesor Piccard dal konstruirati novo gondolo k zrakoplovu, s katerim se bo ta teden iz Zürichia zopet dvignil v zrak v znanstvene svrhe.

Iz Idrije

Pri zadnjem uradnem sprejemu v fašistično stranko v Idriji je imel na nove »fašiste« g. Mutto običajen nagovor. Dejal jim je, da je od njih želeli iste discipline, s katero so lansko leto o priliki procesije sv. Ahacija sledili ukazom Vatikana. Znano je še, da so bile lansko leto tu prepovedane vse procesije izven cerkve. Rudniški oblastniki pa so omenjeno procesijo, ki je rudniška — od cerkvenih oblasti naravnost izsilili. Ljudje pa se te procesije — niso udeležili niti polovico toliko kot navadno. V stranko se vpisujejo precej tudi rudarji, zlasti nastavljenici.

Rudniški upokojenec Josip Seljak je že mnogo let imel posla z izdiranjem zob. Celu tuk. zdravnik so pošiljali svoje paciente k njemu. Neki hudobnež ga je sedaj ovažil in plačal je 1050 lir globe. — Rudar Stanislav Majnik je kupil na glavnem trgu trgovsko hišo in usnjarsko podjetje »Rupnik«. Podjeten rudar je odšel 120.000 lir. — Sedaj se dogajajo neverjetne stvari. Ljudje, ki so bili v mestni bolnišnici pred šestimi leti in so prispevke plačali ali sami ali pa bolniške blagajne, dobivajo sedaj terjatve z opombo, da v osmih dneh plačajo. Vse prigovarjanje, da so plačali, je zaman, potrdil pa nimajo. Ljudje seveda nočejo plačati. Sploh je bolnišnica zaradi teh razmer znatno izgubila svoj nekdanji ugled. Tudi razmere v njej so zelo slabe in ljudje mizerno postreženi, dočim je v novi bolnišnici za jetiče vsega v izobilju, ker vse podpira protituberkulozna liga.

Dne 4., 5., 9. t. m. se vrši tu patriotična opereta »Piccole Italiane«. Nad 100 naših otrok vzklila — v veliko zadovoljstvo gospode — slavo in navdušenje materi Italiji.

V Ustju na Vipavskem je nenadno umrl župnik Kovačič. Za svojo neozdravljivo živčno bolezen je iskal pomoči povsod, končno je bil v idrijski bolnišnici, kjer ga je primarij spoznal za neozdravljivega.

Cena teletom se je tukaj nekaj dvignila. Danes se prodajajo od 3,20—3,50 lir čiste teže. Doslej so bila od 2,50—2,80. Govedo in prašiči so stalni v ceni. Prvi okrog 1,80 na živo ali 3,60 na čisto težo, drugi od 3,40—4 lir za čisto težo. Meso se prodaja: goveje po 4—5, prašičje 6 in telečje po 6 lir za kg. Cene nadrobni prodaji so velike v primeri z nakupnimi, toda glavni dobiček gre državi. Treba je misliti, da pride dac od čiste teže govede ter 20% več po pol lire od kg, k temu se prišteje še okrog 40 lir dr. taks, 25 lir klavnice, razni koleki itd. — Ostala trgovina se v vedno večjem obsegu mora boriti s konkurenco iz notranjosti države. Zlati časi povojne trgovine — spadajo samo že v zgodovino.

Pridobivajte novih naročnikov!

Na slovenski zemlji za mejami

V Kopru ni denarja

Mestna občina v Kopru ima kakih 7 milijonov lir dolgov. Letos je občina občutno zrasla takse, slasti družinski davek (tassa di famiglia). Kakih 50 pogumnih mož se je slo k županu (podestatu) pritoževal. Sprejel jih je, zavarovan od dveh orožnikov, in obetal, da bo storil, kar bo mogoče. Moje so odšli le napol pomirjeni mrmraje, da bodo v prihodnje drugače govorili, če to ne bo nič zaleglo.

Laž „ex officio“

Šolske laži, to je poseben problem, ki se mu moderna civilizacija ne upa k životu. V Trstu se je vendar našel pogumen človek, ki je v dnevniku »Il Popolo di Trieste« opozoril na drzno laž v državni šolski knjigi. Angiolo Silvio Novaro, član Italijanske akademije (ustanovljene od fašizma) je v šolski knjigi zapisal trditve, da so bili pod Avstrijo Lahi prisiljeni hoditi v nemške šole. Učeni mož je zamislil stvari ad usum Delphini. Resnica je, da so Lahi pod Avstrijo imeli šol z laškim učnim jezikom na izbiro razen univerze. Pisec članka navaja še polno drugih netočnosti in vzgojeslovnih zmot, ki mrgole po knjigi. — Pa ne le v knjigi, tudi v ustnem pouku se šopiri vsakršna laž in potvara v politično-vzgojne namene. V Julijski krajini se posebno dan za dnem ubija otrokom v glavo, kako zverinska je bila Avstrija, kako hudobni in krvoločni so Slovani, kako grd in neolikan slovenski jezik. Kakšno sodbo si bodo naredili o šoli in o državi, kadar pridejo na to, da so jim ex officio lažali...

Tržaška podjetja propadajo

V Lojdem arzenalu je tako rekoč vse delo prenehalo in so delavstvo odpustili. Lojdem delnice, ki so navadno stale visoko, so to pomlad zdruvale navzdol; 6. maja so kotirale še 150 v avgustu 1928 so bile na 553. Isti dan so Združene ladje-delnice kotirale 25, Kozulič 14, Finančna Kozulič 7. Zelo značilno pa je zlasti, da so delnice velike Splošne zavarovalnice (Ass. Genertli) zlezele že pod 3000 (6. maja 2835); v avgustu 1928 so bile na 5900. Javna skladišča v Trstu (Magazzini Generali), ki so doslej poslovala kot neodvisno podjetje in so bila last delniške družbe, je sedaj prometni ministar postavil pod svoje nadzorstvo. Objavljen je bil ukaz, s katerim se razpusti upravni odbor javnih skladišč. Odslej jih bo upravljali vladni komisar polkovnik Arnaldo Gaeta; dodeljen mu bo svetnik prometnega ministrstva.

Kam z Oberdankom?

Oberdankov spomenik še nima definitivnega mesta. Gotovo je le to, da bodo ono kamenito groblje z dvema stebroma na istoimenskem trgu nekoga dne na tihem razdrli in pospravili. Mislili so potem Oberdanka postaviti na vrh Montuzze blizu grajskih zidov. Tudi ta ideja je zdaj opuščena in bo spomenik baje z manjšimi stroški nameščen v bližini »Oberdankovega templja«, t. j. celice bivše kasarne, kjer je bil atentator zaprt.

Italijanska banka kupuje zlatenino

Italijanska državna banka nakupuje zlato v državi. V časopisu je ponovno pozvala občinstvo, naj prinese na sedež podružnice vsakovrstne predmete iz zlata. Povezoval je nastavljen strokovnjak, ki ponujene stvari preskusi in oceni, na kar banka plača čisto vrednost po 12.627 lir za kg zlata. Doslej je banka na ta način valorizirala že za 5 milijonov papirnih lir zlata. Umestnost tega nakupa je zlasti v tem, da protivednost ostane v državi. Poprej je banka za nakup zlata na tujem prodajala devize, pa se je njih zalogo močno skrčila.

Knjižni sejem

Včeraj se je vršil v Trstu knjižni sejem. Na glavnem trgu Unità je osem najvažnejših italijanskih knjižnih zaloz razpostavilo svoje knjige. Okoli založnikov so se nahajali nekateri pisatelji, ki so kucepce v spomin napisali svoj podpis in kupljeno knjigo. Knjižarne so okrasile svoje knjige z najboljšimi knjigami. Knjižarni z najlepšo izlozbo je bila podarjena nagrada. Listi so prinesli v nedeljski izdaji posebno prilogo, v kateri so popisani največji avtorji in njihova dela.

Boj med Trstom in Benetkami

Pred desetimi leti je bilo brodersko društvo »Tržaški Lloyd« prisiljeno — tako piše celo »Popolo di Trieste« — odstopiti beneški družbi »Società Veneziana« paroplovno zvezo Trst—Kalkuta. V zameno za to ni tržaška družba dobila ničesar. Te dni se je po tržaškem tisku razvila polemika radi te zveze, ker jo je beneška družba tako organizirala, da bo Trst oškodovan. Parniki ne plovejo direktno iz Trsta in Benetk in mimo drugih jadranskih luk v Kalkuto, temveč molornica »Cortelazzo«, ki odpotuje te dni iz Trsta, bo krenila iz Jadranskega morja v Tirnsko, da pristane v Genovi, Livornu in Napolju, in šele od tam bo ubrale pot proti Sueskemu prekopu. Mesto da bi pot trajala 30 dni, bo potrebovala ladja najmanj 50 dni iz Trsta do Kalkute. »Popolo di Trieste« se vprašuje, kaj porečejo izvozniki na Dunaju, v Pragi in v Ljubljani, ko zvedo, da se bo njihovo blago nahajalo toliko časa na potovanju.

Jetika v Julijski Krajini

Julijska Krajina ima menda prednost pred vsemi deželami v Italiji glede jetike. V letu 1925 je bilo v Julijski Krajini od 100.000 ljudi 222 jetičnih, v Sardiniji 198, na Beneškem, Južnem Tirolskem in v Lombardiji 150 do 180. Število jetičnih je prišlo v zadnjih letih nazadovati. V času od 1. januarja leta 1929. do 31. decembra 1931 so bolnišnice v Italiji sprejele 56.523 za jetiko obolelih, 12.935 pa jih je ostalo v domači oskrbi. V letu 1925 je umrlo v vsej Italiji 59.829, v letu 1928. 51.878, v letu 1929. 50.161 jetičnih. V letu 1928. je obolelo za jetiko 513.790, leta 1922. 501.610. Tudi število jetičnih otrok nazaduje. Leta 1925. je bilo jetičnih 37.9 na tisoč, v letu 1929. 29.7 na tisoč.

ITALIJANI ODPOVEDUJEJO RADIO.

Križa se pozna tudi pri radiju. Italijanski listi javljajo, da je v zadnjem poslovnem letu odpovedalo nazemnim za radio v Italiji 17.500 naročnikov, t. j. desetina vseh. Glavni vzrok bo pač gospodarska stiska.

Smrt tržaškega voditelja

Umrli je pri Sv. Ivanu v Trstu Ivan Daneu, znani slovenski voditelj, ki je bil tudi dalj časa predsednik »Tržaškega slovenskega učiteljskega društva«. Pokojnik je bil pošteni in je bil priljubljen pri Slovincih pa tudi pri pošteni Italijanih. Med vojno je rešil marsikatero italijanskega tovariša, ki mu je grozila internacija ali ječa. To mu tudi »Piccolo« priznava. Z nastopom fašizma pa je bil z drugimi slovenskimi voditelji nasilno penzioniran. V tej dobi je moral prenesti marsikatero ponižanje. Ko ga niso mogli drugače udariti, so mu spremenili še ime v Danielli. Vendar ni klonil. Človek je bil, ki ni cinal, ni jadikoval. Ljubil je resnico in pravico, a nad vse je ljubil svoj narod. Bil je v vsem človek ravne linije. Blag mu spomin!

Drobne

Mrlič brez glave. Na obali blizu Gračca so našli ribiči truplo, kateremu je bila odsekana glava. Zdravniki so dognali, da gre za umor in ne za samomor. Trupla niso mogli identificirati. Splošno domnevajo, da ga je voda prinesla iz Istre.

Iz Sežane je bil premeščen sodnik dr. De Luna, ki je tam služboval že 4 leta.

Samo žalostne vesti iz Istre

Hrvatska pridiga odpravljena.

Pazin, junija.

Ker je zapustil župnijo Stari Pazin umirovljeni župnik msgr. St. Kropček — preselil se je namreč v Skopo na Kras — je prevzel upravo pazinski župnik msgr. K. Gregori (nekadaj Gregorovič). Postal je tudi dekan. Prvo njegovo delo je bilo, da je vpeljal v cerkev italijanski jezik za pridige, četudi so župljani sami hrvaški kmetje. Seveda je s tem cerkev izpraznil, ker ljudstvo ne mara poslušati evanĝelija v italijanskem jeziku. Pred nekoliko leti je tudi v Pazinu opustil hrvaške pridige. Ta župnija ima najmanj tri četrtine Hrvatov, in vsi ti so ostali brez pridig in brez krščanskega pouka v materinem jeziku!

Istra trpi navadno vsled suše, letos pa je dežja preveč. Dne 26. maja je bila prava poplava v pazinskih okolici.

Huda zima pa je pustila žalostne sledove. Vinogradi v nižjih legah so zgubili skoraj vse trte. Kar je bilo cepljenega, je vse pozeblo, le divjaki v zemlji sedaj zelene. Tudi krajci pri morju Vrsar. Poreččina i. dr. so zelo prizadeti na trtah in oljkah.

Ljubljanski velesejem 5 Din

Danes nižana vstopnina

Z bombami in revolverji nad fašiste

Jutri se začne pred izrednim sodiščem v Rimu velik politični proces proti 27 obtožencem, ki so obdolženi, da so lansko leto organizirali atentat na ministrskega predsednika Mussolinija — do katerega ni prišlo — in izvršili 16 bombnih atentatov v Turinu, Genovi, Bologni in Rimu. Dne 5. avgusta lanskega leta je prišlo v hiši družine Bovone v Genovi do dveh eksplozij. Policija, ki je takoj prihitala na mesto, je ugotovila, da je eksplozirala delavnica streliva, ki jo je vodil Dominik Bovone. Pri eksploziji je odneslo Bovoniju obe roki, njegova mati Marčela pa je bila takoj mrtva; hčerka Ivana je bila tudi ranjena. Policija je kmalu na to aretirala Marjeto Blaha, avstrijske državljanko, ki je bila Bovonejeva ljubimka. V vasi Rivarolo je odkrila policija v mlinu, ki ga je kupil Bovone, pravo zalogo materiala za izdelovanje bomb v smislu najnovejših pridobitev. Nabojev, električne žice in ur, ki naj bombe sprožijo, ni manjkalo.

Proces se bo vršil proti trem skupinam obtožencev. Izmed teh 27 obtožencev je več Primorcev, in sicer 59 letni Alojzij Bole iz Trsta, 46 letni Ignacij Savrin iz Dolenje vasi, 70 letni Josip Jan iz Slapa nad Idrijo, 20 letni Ludovik Laharnar, 43 letni Karl Vogrič, 24 letni Štefan Rijavec in 24 letni Peter Kogoj, vsi iz Sentiške Gore na Goriškem. Rijavec, Laharnar, Savrin, Vogrič in Kogoj, so bili obtoženi, da so snovali za protidržavno zaroto in da so hoteli porušiti pristaniška skladišča v Genovi nadalje, da so brez pošnega lista šli v Francijo in od tam prinesli razstrelivo. Preiskovalni sodnik izrednega sodišča pa je ugotovil, da ni mogoče tem obtožencem ničesar dokazati in jih je dal

Lloyd George sokriv smrti carske družine

Angleži se zadnji teden silno razburjajo radi knjige, v kateri miss Meriel Buchanan, hčerka bivšega angleškega poslanika v Rusiji med vojno, popisuje usodo ruske carske družine. Pisateljica dolži Lloydja Georgea, da je posredno odgovoren za umor carja in njegove družine. Gosposlična Buchanan pripoveduje, kako je njen oče prosil angleško vlado naj bi mu pomagala rešiti ruskega carja in ga spraviti na Angleško. Angleški kralj Jurij je bil takoj za to. Poslanik Buchanan je nato obiskal G. Miljukova, voditelja liberalcev, da bi se z njim domenil, kako naj bi se organiziral beg carja in njegove družine. Nesreča je hotela, da je medtem zbolela kneginja Marija in da je bilo treba odložiti potovanje. Končno pa je bil vendar določen dan odhoda. V zadnjem trenutku je poslanik Buchanan prejel iz Londona brzokajko, v kateri mu je angleška vlada zaukazala naj narčta za beg nikar ne izvede, ker se angleška vlada boji, da ne bi to razburilo angleške delavce v arzenalih, v rudnikih in tovarnah vojnega streliva. Pozneje je poslanik Buchanan razodel svoji hčerki, da je bil

Avtomobil je povozil v Gorici na trgu Catterini 33letnega posestnika Edvarda Rejo iz Šmartne pri Kojškem. Ranjenec je težko poškodovan po obrazu; upajo, da bo odravel v teku 14 dni.

Tržaški prefekt je podpisal 79 dekretov, s katerimi se izpreminjajo slovenska imena v italijanska. Siliči so postali Silli, Kariži, Cari, iz Kocjana so napravili Canziani.

Izzivanje

Takozvani »Dalmatinski kroček« v Trstu je izdal proglas, ki ga priobčujejo tudi tržaški listi. V njem vabi svoje člane in druge meščane, naj se udeležijo skupnega zleta v Zader, »ta edini pogumni simbol italijanstva vzhodne jadranske obale«. Z zletom je treba parirati učinek proslave 50-letnice, odkar je spilita občina prišla v roke Hrvatom. Izlet se bo vršil 13. avgusta. Organizira ga Dalmatinski kroček s pomočjo društev, vojnih invalidov, bivših prostovoljcev, bersaljerov in drugih podobnih organizacij. Poziv se zaključuje z vzklikom: Zivela italijanska Dalmacija!

V mestu Lodi v zgornji Italiji je imel predavanje mlanski sodnik Alacevich »o zasluženi Dalmaciji, ki čaka italijanskega odrešenja«.

Skode je na stotisoče lir. Cena vina se je nekoliko podvignila — in sicer na eno liro.

Cena živine lepše vrste žive teže 1.5 do 2 lire. Goveje meso po 5, telečje 6, jagnje 5 lir. Pšenica 120, koruza 80 lir.

Da bi bile lire, bi že životarili. Teh pa ni!

Kdo ukazuje v cerkvi?

»Popolo di Trieste« je 17. maja čutil potrebo, reagirati na pisanje jugoslovanskih listov o cerkvenih zadevah v Julijski Krajini. Med narodom, ki more črpati informacije zgolj iz laškega tiska, je »Popolovo« pisanje vzbudilo zanimanje. Jugoslovanski listi so seveda pisali docela pravilno. Zlasti se opaža, da je tržaški škof Fogar res tragično izoliran. Posledica je, da poganstvo (t. j. vera v službi nacije) beleži konstanten napredek tudi na ozemlju tržaško-koperske škofije. Zadnji, še svež dogodek je historija s prvim obhajilom otrok na Opčinah pri Trstu. Balila je organizirala obhajilo otrok potom balistiške kapetana z izključitvijo vsake sledi slovenskega jezika. Župnik je moral k temu molčati. V Italiji se župnik ne more braniti, ker ga ne more braniti škof in škof se ne more braniti, ker je osamljen.

Nagla smrt gosp.

Roberta Kollmanna

Ljubljana, 12. junija.

Enega naših najodličnejših ljubljanskih meščanov je davi pokosila smrtna kosa. Vest o tragični smrti gosp. Roberta Kollmanna se je takoj dopoldne raznesla po mestu in vzbudila povedo mnogo odkritega sočutja. Z raznih javnih poslopj, kakor z Narodnega doma in s palače Mestne hranilnice pa so zavihrale žalne zastave.

Gosp. Roberta Kollmanna je zadela smrt na ranem jutranjem sprehodu. Okoli 6 zjutraj je gospa Marija Umnik, ki stanuje v šoli na Vrtači, namenjala oditi k službi božji. Pred poslopjem je zagledala starejšega gospoda, ki se je trudil, da bi sedel na bližnjo ograjo. Očitno mu je prišlo slabo. Gospa je v bolniku spoznala gosp. Kollmanna, ki ga je nato povabila v poslopje, da bi mu malo odleglo. Prinesla mu je na dvorišče stol, na katerega se je gosp. Kollmann vsedel, vendar pa mu ni hotelo odleči. Odklonil je tudi neke kapljice, ki mu jih je gospa Umnikova ponudila, češ, da niso zanj. Gospa Umnikova je obvestila o tem svojega sina dr. Ivana, avskultanta na sodišču in svojega hčerko, ki sta na to obvestila policijskega zdravnika dr. Avramoviča in rešilno postajo. Še predno pa je policijski zdravnik prišel in predno so prišli reševalci, je gosp. Kollmann izdihnil. Dr. Avramovič je ugotovil, da pokojniku ni več pomoči in je odredil, da so njegovo truplo pripeljali na njegov dom v vili na Večni poti.

Pokojni gosp. Kollmann je bil rojen 5. septembra 1872 in bi bil torej učakal v jeseni svojih 60 letnico. Bil je eden naših najbolj spoštovanih osebnosti v trgovskem svetu. Svojo renomirano tvrdko je dvignil do izredne višine. Njegovo podjetje slovi po solidnosti, kakor je pokojnik sam slovel po svoji serioznosti. Spadal pa je pokojnik tudi med tiste ljubljanske podjetnike, ki ne pozabijo ob nobeni priliki potreb spoštnosti. Pokojnik je mnogo žrtvoval v splošne kulturne in dobrodelne namene. Njegovo ime pa bo napisano v slovensko kulturno zgodovino kot enega prvih mecenov naše umetnosti. Naši javnosti je še gotovo znan njegov velikičudni dar Narodni galeriji, h kateri je pred leti pristopil kot ustanovnik z zneskom 100.000 dinarjev. Tudi kot organizator v našem finančnem svetu se je pokojnik odlično udeležoval ter je bil v odborih raznih denarnih institucij, med temi tudi Mestne hranilnice.

V življenju si je pokojnik ustvaril izredno mnogo prijateljev in marsikateri slovenski umetnik se ga bo spominjal s hvalečnostjo. Pokojnik je bil ves čas gentleman ter je tudi družabno imel vedno vidno vlogo.

Za njim žaluje njegovo sorodstvo, žalujejo pa tudi vsi, ki so ga osebno poznali in vsi, ki so znali ceniti njegov pomen v našem javnem življenju. Naj mu sveti večna luč! Za njegova dela pa mu božji Bog pravičen plačnik!

Prihod francoskih bojnikov

Za sprejem francoskih gostov, ki prispejo danes zvečer ob 8.32 z zagrebškim brzovlakom v Ljubljano, se zberejo zastopniki in člani organizacij do 8 zvečer na Kongresnem trgu ob spomeniku pred nunsko cerkvijo. Sprejemni odbor vabi člane vseh organizacij, ki so prijavile svojo udeležbo pri sprejemu, naj se v čim večjem številu zberejo na določenem mestu. Od tam odkorakajo vsi udeležniki z vojaško godbo na čelu ob 8 zvečer na kolodvor. Na kolodvoru bodo po prihodu vlaka ljubljanski pevec Hubadove župe zapeli došlim gostom slovensko pesem v pozdrav. Po sprejemu spremijo domačini goste z godbo v hotel Miklič, kjer bodo za bivanje v Ljubljani gostje prenočevali. Dohod na kolodvor k sprejemu bo ob restavracijskem vrtu.

— Živčno in duševno bolnim povzročil zelo mila, naravna »Franz-Josef« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo Franz-Josef« vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

SMRTNA KOSA NA BLEDU

Bled, 12. junija.

Danes je umrl na Bledu v 75. letu starosti bivši dolgoletni župan, hotelir in posestnik g. Jakob Peter nel. Bil je vedno zavezen Slovenec in pred vojno odlikovan z večjimi redi. Mnogo družtev ga je počastilo s častnim članstvom. Vso svojo rodbino je vzgojil v strogo narodnem duhu. Njegov najstarejši sin se je boril v Dobruddji in na solunski fronti kot častnik in dobrovoljec. Žal je pokojnik doživel na stara leta marsikatero razočaranje. Politično se je vedno držal sredine in je s svojimi nasveti izvršil mnogo koristi. Naj mu sveti večna luč! Preostalom naše sožalje!

Primorje: Victoria 5:3 (1:1)

Zgornji rezultat bi bil pač razveseljiv, ako bi ga Primorje doseglo v prvenstveni liga-tekmici. Toda igrali so le prijateljsko tekmo. Sodnika iz Splita ni bilo. Gotovo znamenje, da sodniki iz drugih mest ne žele posebno k nam. No, naj bo že kakorkoli, Ljubljani je bližje Maribor ali Celje kot pa Split. Oba kluba pa, ki bi morala igrati prvenstveno tekmo, sta prav za prav lahko zadovoljna, da sodnika ni bilo. Pretežna večina dohodkov bi šla v sodnikov žep. Kot da bi naše občinstvo vedelo, da ne bo prvenstvene tekme. Komaj 500 gledalcev se je zbralo na igrišču Primorja, ki gotovo niso bili zadovoljni. Obe moštvi sta v prvem polčasu zaigrali zelo ležerno. Šele v drugem polčasu je postalo malo živahneje, ko vročina ni morila igrance. Prvi so se znašli domači, ki so prihajali s enostavnimi potezami pred gol in zabili zaporedoma kar štiri gole. Zopet se je obnesla enostavna igra Primorja. Victoria je sicer imela nekoliko več od igre, toda samo kombiniranje brez odločnega starta ali strela ne gre. Tako je odšlo poraženo domov tehnično boljše moštvo, ki svojega znanja ni znalo izrabiti. Sodil je, oziroma gledal tekmo g. Dolinar. Ker je bila igra prijateljska, slab pregled, ki ga je imel čez igro, ni škodoval. Ofside in fauli tu odpovedo

D A J ledeno kavo D A M

Ne potrebujem reklame, delo govoril
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

SHELLTOX sigurna smrt vsakemu mrčesu

Kopajmo se!

Za časa vročih poletnih dni si ničesar bolj ne želimo kot osvoboditi se za nekaj časa nadležnih oblačil in okopati se. Prilike za to je dovolj, ker smo v tem oziru pri nas dobro preskrbljeni; saj nas je narava obdarila z bogastvom tekočih vod. Vse bvalje vreden je pojav, da naša današnja mladina posveča plavanju mnogo več razumevanja in brige kot še pred nedavnim časom. V zdravstvenem oziru je to najbolj priporočljiva panoga sporta zategadelj, ker pri plavanju delujejo gotovo vse mišice človeškega telesa in v nasprotju z marsikaterimi drugimi sporti, kjer delujejo in se krepijo le posamezni deli mišičevja, kar je v škodo harmoničnemu razvoju. Razen vode, smo pri kopanju izpostavljeni še blagodejnemu vplivu zraka in sonca, torej trem najboljšim čuvarjem našega zdravja.

Ker pri plavanju potrebujemo mnogo telesne energije, morajo notranji organi brže in izdatnejše funkcionirati. To velja v prvi vrsti za srce, ki močnejše deluje, kri se brže in v večji množini pretaka po žilah. Pa ne samo na krvni obtok, tudi na dihanje ima plavanje močan vpliv. Nekateri zdravniksi celo trde, da je plavanje najboljšo sredstvo, ki nas obrani pred pljučnimi boleznimi. Pri plavanju globoko in pravilno dihamo: grudni koš se nam globlje širi, pljuča se v večji meri napolnjujejo z zrakom, prevetrenje je torej izdatnejše. — Jasno je, da se pri plavanju jača vsled neprestanega dela vse mišice, a posredno tudi sklepi in kosti, posebno hrbtenica. — Vsakomur je znano, da kopanje pospešuje apetit, in to vsled tega, ker voda pospešuje prebavo in je v njej izkoriščanje izdatnejše. Skakanje v vodo, potapljanje, razne vodne igre krepijo pogum in bujijo samozavest; vežbajo v hitrosti in spretnosti. Vse to so važna dejstva; zato ni čudno, da so nekatere države že uvedle v šolah obvezan pouk v plavanju.

Pri tej priliki je treba opozoriti na neprijetnosti, ki nas lahko dolete pri plavanju. Oprezen in pameten plavalč jim lahko vselej izogne. Ljudje s težkimi srčnimi hibami in tisti, ki jim že zmeren telesni napor otežuje dihanje, morajo naravno biti zelo oprezní. Najbolj grešijo plavalci, ko razgreti in še potni skačejo v vodo. Ta razvada je že marsikoga stala zdravja ali celo življenje. Do tega pride takole: Rnngreto in potno telo oddaja toploto; pri tem so žile na površini razširjene, koža topla in vlažna; srce brže bije. Se tako topla voda je vedno hladnejša od razgretga telesa. V sled nenadnega dražljaja hladne vode se žile skrčijo, krvni obtok je vsled tega poslabšan, kar občuti srce. Ako je dražljaj silen, lahko prestane srce za trenutek delovati in to more biti usodno, zlasti ako srce ni popolnoma zdravo. Tudi krči nastanejo vsled skrčenja žil.

Se je opozoriti na nevarnost potapljanja one, ki nimajo v redu ušes, bodisi da imajo preluknjan bobniček, gnojjen iztok iz ušes ali kaj drugega.

Vsega zla se lahko obvarujemo, ako pred kopanjem počakamo, dokler se nam telo ne ohladi, obrišemo pot in kar je zelo važno, počakamo, da se telo prilagodi temperaturi vode; zato se polagoma spuščajmo v vodo. Ne precenjujemo svojih telesnih moči in ne izpostavljammo se nepotrebnim nevarnostim, temveč bodimo previdni in zmerni. Če bomo vse to upoštevali, se bo število vsakoletnih žrtev kopanja zelo zmanjšalo.

Tobak brez nikotina

Ni ga med nami kadilca, ki ne bi vsaj enkrat poskušal odvaditi se kajenju. Ta poskus se navadno izjalovi, ker ni dovolj močne, krepke volje. In to je glavni — Glede na kvarni vpliv nikotina pri mnogih skušajo rešiti tobakne tovarne to vprašanje na ta način, da proizvajajo denikotiniziran, t. j. malo ali nič nikotina vsebujoči tobak. Na ta način produciran tobak je neškodljiv. Prizadeti se torej ni treba odreči kajenju.

V dosego tega se industrija poslužuje kemičnih in fizikalnih načinov, kar pa do gotove mere vpliva na aromo, okus itd. tobaka. — Da bi se temu izbeglo, bi bilo najbolje, zmanjšati količino nikotina po čisto naravni poti. V inštitutu za preskavo tobaka v Jorchheimu v Nemčiji so delali v tej smeri poskuse in dosegli prav lepe rezultate. Tobakno seme še ne vsebuje nikotina. Količina nikotina je odvisna od vrste rastline, dalje od klime, tal, gnojenja, namakanja. Za vse vrste tobakne rastline pa velja ugotovitev, da imajo spodnji listi najmanj, višje ležajo pa največ nikotina. Velike razlike v množini nikotina kažejo že zeleni listi, odvisno od sorte in pogojev za rast. Povečamo količino nikotina, ako rastlino gnojimo z dušikom in klorovimi solmi; zmanjšamo pa jo lahko z umetnim namakanjem, obsevanjem in gojenjem pod steklom. Važno je dalje dejstvo, da se zelo zmanjša količina nikotina po naravnem, a ne umetnem sušenju listov. Vseeno je, ako je bila pred sušenjem količina v zelenih listih vsled različnega načina obdelovanja različna. Na naraven način osušeni listi ne vsebujejo več nego 0.25% nikotina. Pri tem bodi omenjeno, da smatramo tobak, ki ima še 0.08% nikotina, za nikotina oprosteno.

Problem denikotiniziranja tobaka, in to po naravni poti, je torej rešeno. Tisti, ki so ga že imeli priliko kaditi, ga hvalijo. Ima pa to slabo stran, da je dražji kot navaden tobak. Če bo vsled tega prizanešeno zdravju, ne bo našim — žepom.

Še ene vrste kriza

Priza se pojavlja tudi pri ameriških tovarnah za izdelovanje radijskih aparatov. Vzrok te krize je sicer povsem naraven. V Združenih državah je sedaj 16 milijonov aparatov v uporabi, torej je država prišla do neke meje nasičenosti, ki se umetno ne bo dala zvišati. Edina rešitev bi še bil izvoz, — s tem pa je tudi veliko težav. Od aprila 1930 do decembra 1931 je bilo v ZD prodanih 3 milijone aparatov, to pa s takimi popusti, da je bil dobiček za izdelovalce malenkosten. Nekateri firme, ki jim izdelovanje radijskih aparatov ni bila glavna zposlošitev, so izdelovanje sploh opustile. Druge pa se ozirajo za drugimi možnostmi in novo orientacijo: izdelovati so pričele hladilnike in druge praktične električne priprave. Celotna zveza izdelovalcev radijskih aparatov se je v modri preudarnosti že prekrtila: National Federation of Radio Associations je sedaj National Association of Radio, Refrigeration and Electrical Distributors.

NOVO CEPIVO PROTI AFRISKI MRZLICLI.

M. Nicolle, ravnatelj Pasteurjevega zavoda v Tunisu je te dni Akademiji znanosti sporočil, da se je dvema njegovima sodelavcema Sellardu in Laigretu posrežilo sestaviti novo uspešno cepivo zlice se vcepi mišim, ki nekoliko oslabe njegov učinek. V tem stanju se vcepi potem strup ljudem, najprej v zelo šibkih dozah in nato čedalje več. Človek postane na ta način imun proti tej nevarni bolezni.

Elektrika tudi v kuhinjo!

Dvajseto stoletje je stoletje elektrike. Vseposred se zmagovito uveljavlja ta skrivnostna sila, ki njenemu bistvu človek še vedno ni prodrl do dna. Danes je skoraj ni več telesnega dela, ki bi ga ne opravljali električni stroji. Elektrika si utira pot med drugim tudi v gospodinjstvo, za katero se je zdela, da pri njem ne bo zlepa moči nadomestiti človeške delovne moči. Po velikih mestih se že nekaj let nazaj vrši živahen pokret, naj bi se poskusilo urediti vprašanje dostopa elektrike v gospodinjstvo na ta način, da bi jo lahko prav tako rabili tudi neobogatí sloji. To bo seveda mogoče doseči le s primerno pocenitvijo električnega toka in pa seveda z ugodnimi plačilnimi pogoji pri nabavljanju električnih aparatov. To sta glavni dve vprašanji, katerih rešitev pa nikakor ni težko izpeljati.

Pred kratkim so se praška mestna električna podjetja odločila znižati ceno električnega toka na tako stopnjo, da bi mogli tudi nepremočni sloji rabiti elektriko v gospodinjstvu.

Najprej so izračunala, koliko porabi gospodinjstvo s eno, dvema, tremi ali več sobami — pri tem so računala kuhinje za sobe — električnega toka dosej, ko se je električni tok povredni uporabljal le za razsvetljava. To izračunano povprečno uporabo toka so vveli v novem tarifu kot praktično dovoljeni minimum. Ta minimum znaša pri stanovanjih do dveh sob na mesec po 5 kilovatnih ur na sobo. Pri večjih stanovanjih do šest sob se vsaka nadaljnja soba računa s 4 kilovatnimi urami na mesec. Pri še več-sobnih stanovanjih se pa nadaljnje sobe zaračunajo s 3 kilowati. Do te minimalne mesečne porabe električnega toka se zaračuna kilovatna ura toka kakor doslej z 2.70 Kč. Kar porabi gospodinjstvo na mesec več električnega toka, kakor zahteva določeni minimum, se zaračuna do dvakrat tako velike porabe, kakor jo zahteva minimum, kilovatna ura le še z 1.40 Kč. Če pa kdo porabi še več električnega toka kakor dvojno minimalno število kilovatnih ur, se mu vse nadaljnje kilovatne ure zaračunajo po 0.60 Kč. Edini predpogoj za tovrstno zaračunavanje je, da se uporabljajo v gospodinjstvu električni aparati, ki zahtevajo v stanovanjih do treh sob najmanj 1 in pol kilovata, pri stanovanjih od štiri do petih sob pa najmanj 2 in pol kilovata. V poletnih mesecih pa se zaračuna vsaka kilovatna ura po enenem tarifu 0.60 Kč za kilovatno uro, ki se porabi čez določeni minimum, in središnja tarifa poleti sploh odpade. Mestna elektrarna bo tudi nabavila potrebne električne aparate, štedilnike in drugo in jih instalirala po zasebnih stanovanjih. Najemniki jih bodo odplačevali s majhnimi obroki.

V nekem uglednem praškem listu že beremo razmišljanja nekega propagatorja teh načrtov, kako

se bodo gospodinjje, pa tudi same, prijetno počutili v pravljicnem električnem kraljestvu.

Zjutraj nam niti ne bo treba povsem odpreti oči, zakaj lahen pritisk na električni gumb, ki je dosegljiv s postelje, in kuhališki kave bo začel s svojo sumečo jutranjo pesmijo. Drugi pritisk in toaster, plod ameriške genialnosti, nam bo okusno opral kruh. S toasterjem oprazen kruh namreč silno ugodno vpliva na človeški želodec. Medtem, ko nam kuhališki kava kavo, pri čemer opravi prav vse sam, čitamo jutranje liste. Kavo spijemo kar v postelji, saj se električni kuhališki postavi lahko tudi na nočno omarico. S prijetno toploto v želodcu, ki se nam od tam razširja po telesu, se napotimo v kopalnico, ki nas sprejme v prijetno okoliš s svojimi imenitnimi aparati. Topla voda nas že čaka v rezervoarju, ki je pritrjen na steno, treba je le pritiska na gumb in v nekaj trenutkih je kad polna vabebe tople vode. Sedeč v vodi se obrijemo. To ne ravno prijetno delo nam v silno kratkem času opravi električni brivski aparat. Preden gremo ven, si še z električnim sušilnikom posušimo lase, zakaj neprijetno je zlasti v mrazu hoditi okoli z mokrimi lasmi.

Tudi nežni spol se ne bo mogel pritoževati v kraljestvu elektrike. Dame, ki hočejo biti vitke, obenem se pa ne marajo postiti, bodo lahko jedle na debelo, zakaj električni masažni aparati najrazličnejših vrst ne bodo dopustili maščobi kaziti vitkost njihovih postav. Dalje bodo lahko kar doma rabile elektrizirne aparate, ki krepe živce in pospešujejo krvni obtok.

Gospodinjje pa bodo lahko ležale delj časa ko sedaj, zakaj vse delo, ki jim zdaj vzame skoraj ves dan, bo s pomočjo raznih električnih aparatov opravljeno v kratkem času. Predvsem električni štedilnik. Ne bo treba cepiti drv in nositi premoaga v tretje nadstropje, ne bo treba spravljal pepela in drgniti vsak dan štedilnika. Rahel pritisk na električni gumb bo zadostoval in v nekaj trenutkih bo plošča električnega štedilnika vroča, in če treba tudi žareča, zakaj električni štedilniki so zgrajeni tako, da je mogoče poljubno uravnati temperaturo, ki je potrebna za kuhanje raznih jedi. V pečici se bo pekla pečenka, ne da bi jo bilo treba vsak trenutek opazovati, če se ni zažgala. Gospodinja bo med kuhanjem lahko listala po revijah in čitala romane. Kuhanje bo otroško lahko. Pa tudi druga gospodinjstva dela bodo opravljali električni stroji. Tako na pr. brisanje prahu, čiščenje tal, pomivanje posode itd.

Prijetno bo posedeti po kosilu v hladu, za katerega bo poskrbel električni ventilator, in poslušati opojno muziko, ki jo bo proizvajal električni gramofon. Vse to in še marsikaj drugega bomo doživljali v pravljicnem električnem kraljestvu, ki menda tudi za nas ni več tako daleč.

Skrivajte pred otrokom svoje skrbi!

Znana nemška vzgojiteljica piše o tem vprašanju tole:

Stiska današnjih časov je velika in hude skrbi tlačijo marsikatero družinsko mater bolj kakor kdaj prej. To žalostno dejstvo se žalibog ugotavlja iz dneva v dan in nihče mu ne more oporekati. Da tudi naša mladina trpi radi te stiske, je samo po sebi umevno, toda vprašujem se, ali je res potrebno, da se na otroke vane skrbi in težave, ki so skoro zmerom prehude zanj? Čemu je treba v prisotnosti majhnih otrok vzdihovanja, stokanja, računanja, kričanja, zmerjanja in preprirov. Nikar ne mislite, matere, da otrok pozabi vpliv teh izbruhov takoj v šoli ali pri igri. So otroci, ki to pozabijo, toda so tudi taki, ki se trudno in bolno sklanjajo pred prezgodaj jim naloženim bremenom...

Na misel mi prihaja neka zgodba, ki jo pripoveduje Marga Thomé: Mati leta razburjeno in kričejo po hiši in se priložuje, da jo je perica pustila na cedilu. Perilo je namočeno — roke vije in kriči venomer: »Da bi vsaj perilo ne bilo namočeno! Strašno! Povsem se bo pokvarilo fino, drago perilo! Nimam časa, da bi sama oprala! Grozno! Da bi vsaj poznala koga, ki bi mi opralle! S težko mislijo, ki se ga drži kakor temna senca, gre mali v šolo. »Strašno,« ponavlja sam pri sebi, »če se perilo pokvari, kaj bo, mama je tako razburjena.« V šoli se mali seveda ne more zbrati. Sicer tako marljivo in pazljivo, sedi nemirno na svojem prostoru in njegove oči gledajo nekam v daljavo. Sredi pouka dvigne nenadoma roko in pravi: »Pomislite, perilo se pokvari; da bi vsaj prišla perica,« in nato vpraša učitelja: »Gospod učitelj, poznate morda kakšno perico?«

Tej resnični zgodbi naj nazivam še dve drugi, ki naj pokazata, kako škodljivo vpliva na otroke, če se v njegovo mlado srce naselijo skrbi in težave odraslih, za katere mu ne bi bilo treba vedeti.

V šoli sedi majhen, bledičen deček, eden izmed onih preveč pametnih otrok, ki jih danes zelo pogosto srečujemo v življenju. Učiteljica si razbila glavo z mislijo, kako je mogoče, da ta deček iz dobre hiše tako izgubljen gleda v svet. Ob priliki nekega zleta pa ji pove svojo zgodbo: »Naša mama je ušla in je naju dva uboga možka (s tem misli sebe in očeta) pustila na cedilu.« Komaj sedemletni deček ve svojo zgodbo, oče mu jo je razkril...

In narobe! Mati pride v šolo vprašat za sljuka, kako je kaj z njim, in poroča, da ji je on vse, solnce in njena tolažba. Otrok da je tako pameten, da se lahko o vsem pogovori z njim. Da je bila pred kratkim z njim v pravljicnem gledališču in da je mali, ko je videl razkošno električno raz-

svetlivo, takoj izrazil svoj pomislek, češ, ti ljudje morajo dobiti res ogromen račun za elektriko vsak mesec...

Vsakdo nosi danes svoj križ in težave, vsakdo ve, da življenje ni noben rajski vrt, toda s stokanjem in tarnanjem ne bo nič boljše. Ali moremo res vse svoje gorje razkričati pred svojimi otroci?

Če se ne moremo sami potolažiti, poiščemo si tolažbe pri odraslih prijateljih, pri ljudeh z izkustvi, ne pa pri svojih otrocih, ki jim s svojimi skrbmi zapiramo otroški paradizi.

O če bi vedele, matere, za globoko stisko mnogih duš, če bi vedele, kako naše razvano družinsko življenje in naši ločeni zakonji pustošijo in rušijo srečo naših otrok, bi gotovo drugače ravnale.

Zato se zavedajmo velike odgovornosti, obvarujmo očem naših otrok radostni sij in pustimo veselje njih mladih src neomadeževano!

Zenski letalski polk v Ameriki

Malo je znano, da obstoji v Združenih državah Severne Amerike med drugimi tudi ženski letalski polk. Ta polk je sicer vedno v stalni rezervi, toda v primeru vojne bi ženski letalski polk tudi stopil v akcijo. Polk se je osnoval lansko leto v Washingtonu in danes so vsi ženski piloti in mehaniki že povsem izvežbani. Poveljnica ženskega polka je znana ameriška letalka mrs. Romy. V primeru vojne se ženski polk kajpada ne bo udeleževal zračnih borb, pač pa bodo ženske skrbele za zvezo z zaledjem in vrh tega oskrbovale prebivalstvo s prehrano, če bo treba, in pa prevažale bolnike. V primeru potrebe pa je predvideno tudi, da bodo žene zamenjale utrujene moške letalce in se udeleževale tudi zračnih borb.

Špecerijsko in kolonijalno blago.

umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igrajskih vozčkov, tricikli, razna novejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franco.

Tribuna' F.B.L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 191

Radio

RADIO ZA BREZPOSELNE.

Nemška postaja Langenberg je dala dober zgled a tem, da je pričela oddajati posebne ure za brezposelne. Temu primeru je sledil danski radio, ki prireja koncerte posebno zanje. Oddajata jih postaji Kalundberg in Kopenhagen.

PRAZNA PREPOVED.

Znano je, da ruske oddaje zelo motijo oddaje sosednjih držav. Silno močne ruske postaje preplavljajo eter s svojimi propagandnimi oddajami. Odprti spor je nastal nedavno v tej stvari med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Spor je prišel pred Društvo narodov, ki je odločilo, da je prepovedano motiti sistematično katerokoli oddajo. Ali bo ta prepoved zares držala, je pač več kot dvomljivo.

PRAKTIČNO.

Telefonski naročniki v Nemčiji dobe, ako plačajo mesečno takso 2 mark, ob 7, 12 in 22 časovni znak iz Nauena. Pri večji razširjenosti telefona je ta naprava zlasti za poslovni svet zelo praktična.

KROZKI POSLUŠALCEV.

O skupnem načinu poslušanja radija v zadnjem času mnogo razpravljajo. V Nemčiji se po neki statistiki vrši skupen sprejem raznih primernih radijskih oddaj v 749 krozkih. Takih, ki jih vodijo učitelji in duhovniki in so povsem samostojni, je 479. Drugi obstojajo v okviru društev (166), javnih knjižnic (66), ljudskih visokih šol (26) ali v kakršni koli drugačni obliki (12). Za tako poslušanje je sicer treba posebnih oddaj, pridobivajo pa na važnosti čimdalje bolj.

Anarhija valov tudi v Mehiki.

V Mehiki se čimdalje bolj množijo postaje-velikanke kar zelo moti sprejem na vzhodu in jugu Združenih držav. Zato se nekatera ameriška radijska podjetja bavijo z mislijo, kako zgraditi na Kubi nekaj postaj velikank, ki bi služile sprejemu v južnih in vzhodnih predelih Združenih držav.

PORASTEK RADIA NA ČEHOSLOVAKEM

Trenutno znaša število abonentov radia na Čehoslov. 397.591. kar pomeni porast za 74.908 v primeri s številom lanskega leta. V januarju 1932 je znašalo število novih prijav 15.171.

REORGANIZACIJA ŠPANSKEGA RADIA.

Španska vlada bo reorganizirala španski radio. Javljajo, da se pripravlja cela vrsta novih postaj. Tako bodo zgradili postajo s 60 do 100 KW v Madridu, postajo z 20 KW v Barceloni, dve z 10 KW v Sevilli in Valencii. Zvezne postaje pa bodo namestili v Valladolidu, Saragossi, Vigu, Bilbao, La Coruni, Malagi.

OBRAMBA FINSKE.

Sporočajo, da namerava Finska, ki jo neprestano oblega s propagandnimi oddajami leningradska postaja zgraditi novo, še močnejšo postajo. Ta postaja naj bi prekrila ruske oddaje in naj bi tudi služila odgovorom v ruskem jeziku. Torej prava vojna v etru!

SMEŠNICE.

Oče je svojemu sinčku ponosno opisoval svoje slavne čine v svetovni vojni. Ko je končal, ga je sinko radovedno pobaral: »Toda, očka, čemu so pa potem rabili toliko drugih vojakov?«

Bilo je na obali Floride. Neki gost, ki je dopotoval s severa, je stal na robu obale in se pripravljaj, da skoči v morje. Predno pa je to storil, je vprašal kopalniškega stražnika: »Ali gotovo tukaj ni krokodilov?«

»Ne gospod, tukaj ni krokodilov.«

Nato je gost pomirjen planil v vodo. Medtem pa, ko je letel doli, je še enkrat pobaral stražnika: »Udkod pa veste, da tu ni krokodilov?«

»Ker so preboječi, gospod,« ga je še enkrat pomiril stražnik. »Pregnali so jih morski psi.«

»Kupil sem avto in za aro sem dal trgovcu klavir moje žene.«

»Kaj take stvari jemljejo danes trgovci za naplačilo?«

»Navadno ne, ampak ta človek stanuje pod nami.«

Dšenično moko

najboljih mlinov
nudi najceneje velozgodovna
šita in mlevskih izdelkov
A. VOLK, LJUBLJANA
Restljeva cesta 24.

Tovorní avto

»Chevrolet« v brezhibnem stanju naprodaj. - Lucič, Ljubljana, Kapiteljska 3. f

Več stanovanj

se odda v novi hiši, 8 minut od cestne železnice. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7869. (c)

Več stanovanj

se odda v novi hiši, 8 minut od cestne železnice. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7869. (c)

Nov poklic za dame in gospe

z vpejavo strojnega petarstva v hiši. Zajamčen zaslužek ca. 1500 Din mesečno, ker povzramo izdelovalno blago, plačamo zaslužek za izdelavo in dostavimo v pleteno prejo. Pisite še danes po brezplačne prospekte na Domača Petarska industrija, št. 18, Josip Kalit, Maribor, Trubarjeva 2.

Preklíč

Podpisana obžalujem nerresnične trditve o Josipini Oblak, preklícujem in se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Rodopisec Mara, Glince.

Več stanovanj

se odda v novi hiši, 8 minut od cestne železnice. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7869. (c)

Pisalni in šivalni

stroj, popolnoma nova — zelo poceni naprodaj. — Miklošičeva 7/III. - Vhod poleg Delay, pekarnice. (f)

Kolo

popolnoma novo, najboljša znamka, poceni naprodaj. Miklošičeva 7/III. - Vhod poleg Delavske pekarnice. (f)

Trajno kodranje

že od 100 Din naprej. Vodna ondulacija ni potrebna, ker so lasje takoj valoviti. Ob nedeljah odprto. Priporoča se brivski salon za gospe in dame Sebal Vendelin, Kolodvorska ulica 35. (t)

Simon Praprotnik

stavbno in pohištvno mizarstvo

Ljubljana, Jenkova ulica št. 7

Vsakovrstno pohištvo

po solidnih cenah in v kvalitetni izvršitvi.

Priporoča se tudi za stavbna dela, razno opravila itd. V zalogi hladilniki.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani,

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe. b) vsa premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske prideleke, žito in krma.

2. Zvonove in steklo proti razpokli in prelomu.

3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.

Potrni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je nenadoma umrl naš ljubljani brat, stric in svak, gospod

ROBERT KOLLMANN

veletrgovec, veleposestnik, bivši gerent Mestne hranilnice, podpredsednik Mestne hranilnice, bivši upravni svetnik največjih ljubljanskih bank in cenzor Narodne banke, imejitelj redov sv. Save III. in IV. razreda itd.

v Ljubljani, dne 12. junija ob pol 7 zjutraj, previden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 14. junija ob 4 popoldne od doma žalosti, Mestni trg št. 7, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko grobnico.

V Ljubljani, dne 12. junija 1932.

Marica Blinc roj. Kollmann, sestra

Pavel Blinc, železniški svetnik, svak
prof. dr. Marta Blinc, nečakinja

Leo Blinc, odvetniški pripravnik, in
Erich Busbach, dr. chem. in mag. pharm., nečaka

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

OSOBE TVRDKJE FRANC KOLLMANN naznanja pretužno vest, da jih je dne 12. junija nenadoma zapustil srčno dobri, nepozabni in plemeniti šef, gospod

ROBERT KOLLMANN

veletrgovec v Ljubljani

Pogreb dragega nam šefa se bo vršil v torek, dne 14. junija ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Blagega šefa bo ohranilo osobje v trajnem in najlepšem spominu. — Bodi mu lahka zemlja!

V Ljubljani, dne 12. junija 1932.

JOSIPINA BLUMAUER, prokuristinja
in ostalo osobje.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.